

Az őszi idényre!!

PHILIPSBORN M.

nyakkendő és mellfűző gyára Budapesten, (ezelőtt sugáruti-bazár) most sugárút 59. szám, a gyár-utca sarkán, Karpeles-féle palota, ajánl

Nyakkendők legújabb minden képzelhető mintában. **Cachenezek** kitűnő minőségben, legújabb színek, minden nagyságban, selyem nyakkendők hölgyek és urak számára. **Echarpesek és női nyakkendők** úna választékban, legfinomabban szövött és kézzel himzett tárgyakban, valódi indiai selyemből csipkével és a nélkül. **Mellfűzőket** párisi minta, különös szélesség kiállításán és minden testre jól fekvők. **Valamint eddig nyakkendő javítások** is esztétiknek és minden régi nyakkendő egy esztétiséget újja alakítanak tovább szövetek, nyakkendő készítésre elfogadtatnak és a munka jutányosan számították. **Mellfűzők** javítottak és tisztítottak és visszanyerik ismét az új alakot. Nagy választék valódi francia és angol nyakkendő szövetekben, minden alakú nyakkendő egy negyed óra alatt elkészítetik.

Kívonat az őszi idényre szabott árjegyzékből. — Nyakravatók.
 1 db regatta fekete flom olasz és ripsz 20 kr.
 1 db regatta fekete finom atlasz és ripsz 40 kr.
 1 db regatta legfinomabb fail és atlasz 80 kr.
 1 db regatta színes minden képzelhető mintában, sőt, török vagy sport mintában 25 kr.
 1 db regatta, színes minden képzelhető mintában, sőt, török vagy sport mintára II. 50 kr.
 1 db regatta, igen elegáns I. 80 kr.
 1 db lord 30 krtól 1 frt 20 krig.
 1 db bokréta nyakrészrel vagy anélkül 5 krtól 80 kr. g.

Igen figyelemreméltó uraknak legújabb találmányom. 10 db nyakkendő egybetoglalva 1 frt 50 kr., egész egyszerű gépezet nélkül, kérendő vagy megrendelendő octogon nyakkendő.

Mellfűzők.

1 db mellfűző angol dréll fehér vagy vörösen ki- varva	2.50	1 db páncél mellfűző I. finom szatimból	2.50
1 db mellfűző	4.50	1 db páncél mellfűző I. karsantó	2.50
1 db mellfűző francia dréllből elegáns	1.20	1 db páncél mellfűző I. egészszög mellfűző	3.50
1 db mellfűző francia szatimból, elegáns, 30 cm. hosszú	1.20	1 db páncél mellfűző I. 36 cm. hosszú	2.50
1 db páncél mellfűző kanál-zárral 34 cm. hosszú finom dréllből	1.50	1 db páncél mellfűző I. finom fehér szatimból 42 cvikkiből	3.50
1 db páncél mellfűző I. dréllből kanál-zárral	1.50	Továbbá angol bőrből atlasz Grosgrainból 4 krtól 20 krtig.	

Ingek.
 1 db III. oxford-ing gallér és közelével 1.20
 1 db I. 1.50
 1 db III. chiffon-ing fehér 1.20
 1 db II. chiffon-ing 1.20

Legfinomabb minőségű gallérok és közelők olcsón.
 Mellfűző megrendeléseknél csak a derék bősége szükséges. Ingek megrendelésénél csak a nyakbőség nevezendő meg. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek utánvét mellett. — Szétküldés naponta 3-szor.

Elveszett
 a százezrekre menő összeg, melyet, bizonyos bécsi szedelő hűdésének hitelt adva, hazánkban a külföldre küldünk. Különösen a **britannia-ezüst** sokféleképpen hamisították, és kötelességünknek tartjuk, hogy a körülményre figyelmeztessünk.
 Azon helyzetben vagyunk miszerint egy készletet, **52 darab**, valódi tönör britannia-ezüst tárgyból, a valódi érték negyed részén adjuk, és pedig:
 6 db. asztali kés, angol acél pengével.
 6 „ „ villa, tönör, egy darabból.
 6 „ „ evőkanál.
 6 „ „ kávékanál.
 1 „ „ levesmerítő.
 1 „ „ tejmerítő.
 6 „ „ kényungató, ezüsthöz hasonló alakban.
 6 „ „ tálcza (vizes poharaknak).
 6 „ „ cukortálca.
 3 „ „ tojásphárka, legújabb alakban.
 2 „ „ asztali vagy kézi gyertyatartó.
 1 „ „ czukor- vagy bors-hintő.
 1 „ „ teásziró.
 1 „ „ hamutartó

Mind az **52 db.** együtt csupán **7 frt 90 krért.**
 — A míg a készlet tart szállítja az összeg beküldése vagy utánvét mellett pontosan s lelkiismeretesen a **Britannia-ezüst-ügynökség, Budapest, Haris-ház (körúti);** bejárát a **koronaharasz-nicza 8.** Csomagolás, láda és szállítólevél 30 krajczárba számítottak; postadíj 5 kilóig 33 kr.

Nélkülözhetlen minden családi körben!!
 A folytonosan tartó nagy pénz crisis miatt: L. R. nagy kereskedő Fm.-án összes vászon és divat raktárát, vétel újjan a csődötmegettől magamévá tettem:
Az itten felsorolt 49 darabnak gyári ára forint 38.45, most csak frt 15.35.
 Ingyen! 1 dobor legfinomabb párisi hölgypor.
 Vidéki megrendeléseket kérem siettetni.
Tárgyak: 1 vég 4/5 szél, nehéz sziléziai vászon. — 1 vég 3/4 szél, legjobb mins. fehér Chiffon. — 3 db. legújabb divatu mosó szatén nyakkendő uraknak. — 12 db. színes angol harisnya kis gyermeknek. — 15 db. 3 garnit. ing gomb valódi aranyozott, fin. kövekkel. — 6 db. legfin. nyers finis harisnya. — 3 db. nyers selyem jókai stuzzer szab. kenő. — 3 db. fin. fonálló vagy lehajított gallér. — 2 db. legfin. közelő, és 3 db. fin. francia bat-tizt zsebkendő színes széllel.
SCHILLER L. Sz.-Fehérvárott

Utánzóik büntetőjogilag üldöztetnek.
 6116 Csász. kir. kiz. szab.
kávé- és tea-gép
 a la minute.
 Minden államban szabadérvény.
 Előpolgáris vagy astart 130000 becsülettel mellett az elegáns gépben, mely valódi élelmiszeri képeket hármasz, asztalnak, a kávé vagy tea 5 percz alatt elkészíthető, 2 3 4 6 8 személyre használható.
 frt 2.25 2.75 3.25 3.75 4.25 lati utasítással.
 Szállítási az összeg beküldése vagy utánvét mellett. Nagyvárosi vásárlásnál engedmény.
 Egyedül kapható a gyári raktár által:
Wlach Albert, Bécs, Praterstrasse 18.
 Ecke der Aspergasse, «Hotel Europe.»

Orvosi elismervény és ajánlat.
Tekintetes Fácányi Armin gyógyszerész urak, Budapest, X. ker. Kőbányán.
 Mélyen tisztelt gyógyszerész ur!
 Kedves kötelességemnek ismerem, becses tudomására juttatni, miszerint gyógyhatású édes mustárjából két üvegnegyinek elhasználása után, — idült gyomorhurutban évek óta szenvedett oly egyénnél is, ki csak járás szekerézés vagy kevés és nem erős munka után is nagy gyomor fájdalommal és puffadást, bokaölészt sőt fulladozást kapott, — s kedélye és étvágya lehorgolt s illetőleg esékent stb., — mindezen körünetek teljesen megszűntek, — e kitűnő siker után hason bajban szenvedőknek, a t. gyógyszerész ur mustárját, biztosan s legmelegebben ajánlom, a kérem legyen szives abból tekintetes Szikszay Lajos országos képviselő urnak Zilahra három üveggel postán utánfizetés mellett mel-előbb küldeni. — Tisztelettel maradtam a tenintetes gyógyszerész urnak alázatos szolgálója
 Kelt Zilahon, 1880 október hó 20-án.
 6122 **Dr. Beretzky Károly s. k.**
 Szilagy megye főorvosa.

Fontos távol, rövid és gyenge-látóknak!
 A legjobb szemüveget szolgáltatja jótállás mellett **SOLOMONSON N. H. látszerész,**
 Budapest, váci-utca 12. szám. 5926
 Legnagyobb választéka a párisi világgéállításon kitüntetett színházi és tábori látóeszközök. (Operagucker és Feldperspectiv.)
 Levélbeli megrendelések a kifizetésig jótállással pontosan eszközöltetnek.

Nyujtsunk az a szerencsének!
400,000 márka

Főnyereményt nyujt kedvező esetben a legújabb nagy pénzvers-játék mely az államtól engedélyezve és biztosítva van.
 Az új terv előnyös berendezése olyszert, hogy kevés hónap alatt 7 osztályban 46,610 nyeremény jó biztos eldöntés alá, melyek között főnyeremények vannak esetleg 400,000 márkáig, különleg azonban

1 nyeremény a M. 250,000	1 nyeremény a M. 12,000
1 nyeremény a M. 150,000	24 nyeremény a M. 10,000
1 nyeremény a M. 100,000	4 nyeremény a M. 8,000
1 nyeremény a M. 60,000	54 nyeremény a M. 5,000
1 nyeremény a M. 50,000	108 nyeremény a M. 3,000
1 nyeremény a M. 40,000	214 nyeremény a M. 2,000
1 nyeremény a M. 30,000	538 nyeremény a M. 1,000
1 nyeremény a M. 25,000	676 nyeremény a M. 500
1 nyeremény a M. 20,000	950 nyeremény a M. 300
12 nyeremény a M. 15,000	26 345 nyeremény a M. 150

stb. stb.

A nyereményhúzások tervszerűen hivatalból vannak megállapítva. — Ezen az állam által biztosított nagy pénz-sorsjáték **legközelebbi első nyeremény-húzására** 1 egész eredeti sorsjegyet csak 6 márka, vagy frt 3/2 o. bj. 1 fél „ „ 3 „ „ 1/2 „ „ 90 kr. 1 negyed „ „ 1/2 „ „ 90 kr.
 Minden megbízás azonnal az összeg beküldése, post-fizetése vagy utánvétele mellett a legnagyobb gond-dal teljesítetik, mindenki megkapván tőlünk az állam em-merével ellátott **eredeti sorsjegyeket** saját kezébe.
 A megrendelésekhez a megkívántató hivatalos tervek ingyen lesznek mellékelve, melyekből ép úgy a nyerem-nyek beosztása az illető osztályokra, valamint az illető betétek is kivethetők; minden buzás ut-n pedig érdek-reinknek a hivatalos lajstromokat felszólítás nélkül meg-küldjük.
 A nyeremények kifizetése mindig pontosan, állami jótállás mellett történik, és vagy közvetlenül megküldetik, vagy az érdek-tek kívánatára Ausztria-Magyarország minden nagyobb helyén létező összekötéseink által eszközöltetik.
 Gyűjtődének a szerencse által mindig kiválóan kegyeltetett, s érdekelteinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizetik ki, a szerencsés: **250,000, 225,000, 150,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000** stb. márkával.
 Előrelátható miszerint ilyen, a legszilárdabb alapa fe-tett, vállalt mindenféle hatá-ozatlan igen élénk részvétele szám-bat, és így, hogy minden megbízásnak eleget tehesünk, kérjük a megrendeléseket mielőbb, minden este pedig még **6. évi novem-ber 15-ike** előtt hozzánk juttatni.
Kaufmann et Simon, bank és váltó-üzlete Hamburgban.
 Mindennemű államkötvény-k, vasuti részvények és köl-csön-sorsjegyek vétele és eladása.
 P. S. Ezennel közölni tudunk az irántunk eddig nyujtott bizalomért, és m-án az új sorsjáték kezdésénél újabb részvételre hívnak fel, továbbra is a leendő nyeremények, hogy följárjanak pontos és szilárd kiszámítás alatt tisztelt érdekelteinknek teljes megelégedést kéréndjük. A f.

Magyar regények
 rendkívüli leszállított áron!

A VILÁG UR. Regény DUMAS SÁNDOR, GRÖF MONTE-CHRISTO, című regény folytatása és vége, 24 koppel, 1187 lap. Ár 4 frt 75 kr helyett **most csak 3 frt.**
 BABÉRE A. Regény az asszony. 1 frt helyett **csak 40 kr.**
 DU BOISGORY. A piros rózsák lovagja. (A Carbonariak.) 6 kötet 6 frt helyett **csak 2 frt 40 kr.**
 BRADDON M. E. Haggard József leánya. 3 kötet 3 frt helyett **1 frt 20 kr.**
 CHERBULEZ. Noérel József. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
 COLOMB E. Révész kitaszony története. 60 kr. helyett **csak 20 kr.**
 FEVAL PAL. Az ötok. 5 kötet 5 frt helyett **csak 2 frt.**
 GABORI U. EMIL. A bakfenn. (III. Napoleon hősei.) 9 kötet 9 frt helyett **csak 3 frt 60 kr.**
 JAIME A. Az ötok. 2 kötet 1 frt 60 kr. helyett **csak 80 kr.**
 JAIME A. A gonosz bá. 2 kötet 1 frt 60 kr. helyett **csak 80 kr.**
 LETHRINGTON LORD. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
 MONTEPIN X. A grónó títka. 5 kötet 5 frt helyett **csak 2 frt.**
 MONTEPIN X. Az örlök arvoa. 8 kötet. Ár **csak 3 frt 20 kr.**
 MORTIER A. A s-örnyeteg. 2 kötet 2 frt helyett **csak 80 kr.**
 NAGYVATHY K. Krisztina. 2 vasag kötet 3 frt helyett **csak 50 kr.**
 PARRGE E. Síviek harca. 3 kötet 3 frt helyett **csak 1 frt 30 kr.**
 PONSON DU TERRAIL. Rocanoblo vigküzdelem. (A harc jónak ho a regény vége.) 7 kötet 7 frt helyett **csak 2 frt 80 kr.**
 PONSON DU TERRAIL. Judasfark. 2 kötet 1 frt 50 kr. helyett **csak 75 kr.**
 STRETTON H. A legújabb botrány. 3 kötet 2 frt 40 kr. helyett **csak 1 frt 20 kr.**
 SUE J. Parisi titkok 6 vasag kötet 7 frt 50 kr. helyett **3 frt 80 kr.**
 TISSOT V. ÉS AMEROC. Montreuil grónó. 3 kötet 3 frt. helyett **csak 1 frt 30 kr.**
 TOTH J. A nagyvilág nő. 2 kötet. 2 frt helyett **csak 75 kr.**

Megrendelések intézendők: **DOBROWSKY és FRANKÉ**
 Budapest, IV. egyetem-utca 2. könyvkereskedésbe.

Országzerte már általánosan ismeretes és közked veitő vált, mint legkellemesebb s legkitűnőbb gyógy hatásúnak bizonyult és elismert, különösen pedig a gyomor és az onnan származó bajok ellen, nevezetesen: Az idült gyomor- és bélhurut, gyenge emésztés, rossz étvágy, savanyú felbőfés, nagymérvű elnyálkásodás, görcsös fulladozó gégehurut, nehézlégzés, rekedtség, a nélkül előforduló hysterikus fejfájás és szívszorogatás, az aranyér és máj-bajban szenvedőknek stb. legsikeresebben használják; — valamint a székesfehérvári országos kiállításán is a gyógyszerész vegyészeti és gy gyászati terep tanu-sított haladásért érdem-éremmel, dicsőró elismerő oklevéllel kitüntetve lett.

FÁCÁNYI-féle 6074
édes mustár
 legfrissebb minőségben kapható, valamint a főtállós s készítő Fácányi Armin gyógyszerésznél Buda-pest, X. ker. Kőbányán, egy a fővárosi és vidéki legtöbb gyógyszerész és nevezetesebb fűszerkereskedő uraknál. Ár: egy nagy üveg 1 frt. — kis üveg 50 kr. — A posta-szállítás nagyobb költségek meg-kiméltése végett, két nagy avagy négy kis üveggel kevesebb nem szállítatik. — Raktárak a nagy közön-ség érdekében folyást állítottak.

Előzetes főttelek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 főtlevél — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 5 frt főtlevélre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt főtlevélre — 3 * Kétszáz előzetesekhez a postaiag meghatározott vitélőli is esztandó.

46-ik szám 1880. BUDAPEST, NOVEMBER 14. XXVII. évfolyam.

KÖSZEGHI KÁROLY.

ÉRDemes művészt ünnepel meg a nemzeti színház e napokban. Veteránunk monda-nók, ha e kifejezéshez nem csatlakoznák olyanforma fogalom, melyet az elagultsággal, a rokkantsággal hajlandó rokkant tartani a világ. Az ünnepeit művészen pedig ennek nyoma sincs még, sőt egyik tüneményszerű-nek mondható tulajdonsága épen abban áll, hogy azon a pályán, mely oly igen megszokta viselni mivelőit, hogy e tekintetben alig látni mását, azon a pályán, melyen a virágzás kora rendszerint csak néhány évig szokott tartani, ő évtizedeken keresztül fenn tudá magát tartani egyenlő magasságban, s most, midőn már a megfutott pályának oly jelentékeny részére pil-anthat vissza, még messze van attól, hogy a hanyatlás fordulópontját elérje.
 A legnagyobb ritkaságok egyike az, hogy valaki harminczhét évig legyen operaénekes, s ez idő alatt megmaradjon ne csak mindig hasz-nálhatónak, de jelentékeny művésznék is. Kö-szeghi Károly ilyen ritkaság. 1844-ben jött a nemzeti színházhoz s azóta mindig tagja volt. Azok közül, a kiket akkor ez intézetnél talált, egyetlen kivéve, ki már nyugdíjban van. Egyet-len egy se, mind kidültek mellőle s most ő a nemzeti színház legidősebb tagja nem csupán az operánál, hanem általában az egész szími szem-lyezetben. Csak az egy Szigeti József, nemzeti drámánk e büszkesége, jött vele ugyanabban az évben a nemzeti színházhoz, de az is később egy hónappal, mint ő, s míg Szigeti művészi pályá-ján mégis volt idő, midőn szolgálatát a nemzeti színháznál, noha rövid időre, megszakította: addig Köszeghi soha egy pillanatra nem hagyta el e műintézetet. Nem tartozott elvei közé, hogy «művész hazája széles e világ», s bár ő se volt hűjával a kecsgetető, a csábító ajánlatoknak, melyek bizonyára kedvezőbb anyagi helyzetet s több dicsőséget szereztek volna neki: soha nem gondolt rá komolyan, nem hogy a hazát, de csak a nemzeti színházat is elhagyja.
 Osztozott jó és balsorsában annak az inté-zetnek, melynek deszkáim művészséé küzdötté föl magát. Kitöltötte a nagy időt, kitartással, zugulódás nélkül, ha az intézetnek s vele neki rossz dolga volt, — elkapatás nélkül, ha derültebb idő következett. S a mi énekesnél csodával ha-

táros, azt a közel harminczhét évet ugy töltötte el, hogy soha ő miatta egy kitűzött darabot nem kellett elhalasztani, soha a műsört megváltoz-tatni, se próbáról, se előadásról soha meg nem késett, pedig elfoglaltabb tagja alig volt az ope-rának nála. Hiszen, míg más énekes három-negy szereppel beutazza a világot, az ő szere-peinek száma a százat üti meg. E tekintetben alig van párja a világ összes színpadain. Abban pedig bizonyára nincs, hogy szolgálatának közel negyven évi tartama alatt soha fizetésjavítást nem követelt, mindig beérte azzal, a mire szol-

galatait sokszor szükmarku és értetlen embe-rek érdemeseknek itélték. Nem intrikázott, nem sugott-búgott soha, nem volt vele baja se igaz-gatónak, se rendezőnek. Intendánsok jöttek-mentek, egyik rosszabb volt a másiknál, egyik nagyobb ellenszenvet, ingerültséget keltett a tagok közt, mint a másik: Köszeghi mindig tá-vol tudá magát tartani minden üzeletől, nem vett tudomást egyébről, mint kötelességéről s azt teljesíté becsületesen, híven, pontosan. A pályatársak, kivált az igazga része, rendszerint nem nézik jó szemmel az ilyen «rezervistát».

KÖSZEGHI KÁROLY.

— Kőszegi bácsit mindazonáltal, sőt tán ezért is szerették s évtizedek óta alig merült föl a nemzeti színházban «vitas kérdés» a színpalak mögött, hogy abban ne ő lett legyen az a bíró, kiből mind a két fel megnyugodott. Becsületessége, igazságszeretete, részrehajlatlansága példabeszédszerű a nemzeti színház népe között, mely bizonyára a legőszintűbb örömmel és igaz tisztelettel ünnepli most a közszeretben és becsülésben álló pályatárs jubileumát.

Kőszegi Károly 1820-ban született Kőszegen, hol atyja, Puri István evangélikus tanító volt. Első iskoláit szülővárosában járta, majd Sopronba ment, s ott az evang. lyceumban végezte a teológiát s tagja lón az ottani zenegyletnek. Mint ilyen, több hangversenyben működött s szép mély hangja annyira felűnt, hogy a legelőkelőbb körök estélyeire hívták meg s nem szüntek meg ostromolni, hogy a lelkesítő pályát abbahagyva, a művészetnek szentelje magát. Abban az időben sok előítélet küzdött még a színi pálya ellen s az ifju, kit puritán jellemű szülői a szerintök tisztességben minden más fölülmuló lelkesítő pályára szántak, nagyon jól tudá, hogy elhatározása a szülőket elkeserítene. S azért, midőn Bécsbe ment is, beiratá magát a teológiára. De itt, a hol a művészetnek már annyi temploma volt, felköltött művészi álmait nem soká engedték az alma mater hívének maradnia.

Egy befolyásos jóakarója és pártfogója bevezeté Mayer Karolinához, a bécsi opera akkor igen kedvelt primadonnájához, ki a tehetséges ifju kiképezését Weinkopf híres énektanárra bízta.

Midőn 1844-ben Bartay Endre, a nemzeti színház akkori igazgatója Bécsbe rándult s Mayer Karolinát is meglátogatta, — ez azonnal figyelmét a tehetséges fiatal művészre, ki nek roppant tanulékonyasága s érczes basszus-hangja mellett az az előnye is megvan, hogy magyar. Próbát énekelnie s szerződtenie egy percz műve volt.

1844. márczius 7-én lépett föl először Puri Károly, most már Kőszegi név alatt. Első dala, melyet a nemzeti színház deszkáin énekelt, a nagy ária volt Mozart «Varázs-sip»-jában s az «Alvajáró» második fölvonása. Csengő mély hangja, szép iskolási azonnal megnyerte a közönség tetszését, játéka, mozdulatai azonban — mint maga meséli, — bizony még felszögek valának, s a legkomolyabb jelenetben általános derültségre hangolta a közönséget, midőn az elfűtt, de rettentően füstölő fagygyertya hamvát glacié-keztüös ujjaival morzsolta szét.

Lassanként azonban egészen otthon találta magát a színpadon, annyira otthon, hogy soha el nem hagyhatta többé. Talán még vendégzerepelt se ment máshová. Nagyon természetesen dolognak találta, hogy itt maradjon s nem csinált belőle különös hazafiai érdemet.

Az idők folytán minden jelentékenyebb basszus-szerep az ő kezeibe ment át, a komoly, a vig és a társalgási operában egyaránt. S e szakmák mindegyikében becsületesen megállta helyét s nem is volt rá eset, hogy a nemzeti színháznál kivívott állását valaha vitássá tette volna valaki. Így lón szerepére oly bámulatosan gazdag. Erkel Ferenc «Hunyadi László» című dalműve kétszázal több előadást ért már, de abban mindig Kőszegi énekelte Czeleit. Nem egy oly szerepe van, melyet százszornál többször játszott. S egész lapot töltene be mind ama szerepeknek csak neve is, melyekben föl lépett. Csak néhányat sorolunk itt elő, hogy némi fogalmat nyujtsunk sokoldalúságáról. «Ördög-Róbert»-ben Bertran, «Faust»-ban Mephisto, «Lalla Roukh»-ban a baskir, «Észak csillagá»-ban az őrmester, a «Fekete domino»-ban Gil

Perez, a «Windsori vig nők»-ben Falstaff, «Fidelio»-ban Rocco, a «Varázs-sip»-ban Papageno, «Tannhäuser»-ben a király, a «R'chmondi vásár»-ban a marquis, «Bánk bán»-ban Biberach, a «Hugenották»-ban Valentin, «Don Juan»-ban Leporello, a «Sevillai borbély»-ban Bartolo stb. stb. mind kitünő alakításai közé tartoznak. Éneke tömör, kifejező, s nem egy alakja igazi drámai erővel van kidolgozva s nagy előnye, hogy éneke alatt nem mosódnak el, de érthetőleg hangzanak a szavak.

A hány élvezetes estét a budapesti közönségnek szerzett, bizony megérdemli, hogy mindenki csatlakozzék a jó kívánatokhoz, melyekkel pályatársai jubileuma alkalmából elhalmozzák s mi is őszintén kívánjuk, hogy azt a művészt, ki soha nem volt senki másé, mint kizárólag csak a miénk, ötvenéves jubileuma alkalmával is oly törhetetlen egészségben és művészetében oly elpusztíthatatlan teljében üdvözölhessük a magunkénak, mint ez alkalommal.

—rs.

Fecskémhez.

Lakóim érkeztek; üdvözet, oh,
Vidám, barátságos kis állatok!
El nem zavarlak, csöndes az eresz,
A mennyi hely kell, csak foglaljatok!

Mi szép lesz ablakomból nézni majd,
A mint sühögve szárnyatok nyílal,
S a lég sugárba' rezgő áramán
Játszotok, fűrödtek, mint folyón a hal.

Oszt' visszatértek, mert a munka hiv,
Egy titkos, édes érzés búve von;
S én nézem azt is, mig fölépül a
Ki csinyke fészek, a családi hon.

Egy röppenés a föld poráig és
Meg vissza föl! — s ott hagyva a sarat,
Le vissza gyorsan! — így egymásután,
A porszemekből rakván a falat!

Aztán tovább, belülré lágy pehelyt
Hordoztok s én merengve nézem el:
Mily boldogító, áldott munka az,
A mely a szívnek ihletére kel.

Reggel, magános, néma hajlokom'
Vidám csicseregés hangja zengi át,
A mig egymással közli szívetek
Az édes álmot s mond egy regg-ímat.

Mi jó lesz ezt is végighallanom,
Felnívta bágyadt szempilláimat,
Álmok ködén keresztül fogva fel
A rám lövellő hajnalsugarat.

S első é fényben képetek leszen,
A mint a csókba fül szerelmeitek
Mig annak zálogát, repesve, oh!
A lágy pelyeg közt meg-megnézitek.

Kicsiny, pihe fecskék csipegnék ott, —
Hány? annyival több boldogságotok;
Folyton csevegtek, vége-hossza nincs,
El nem beszél még se' ajkatok.

A boldogságnak hol van tükre szebb?
Látom, ah! benne szétvert álmimat!
De, gunyolós sors! most az egyszer ám
Nem fog ki rajtam mérgezett nyílaid!

Csak szálljatok meg, vidám madarak,
Im, üdvözöllek! és ne féljete! —
Ha vértanu a kintpardon mosolyg,
Mosolygva nézem én is üdvöte!'

Hisz' eddig is, lefojtva könyeim',
Nem egy könyöt törölt le már kezem,
S vigaszt adott sokaknak, önmaga
Sajogva bár, vigasztalan szívem!

Csak egyre kérlek hát, kis szárnyasok,
Ha mint jövétek, szálltok hirtelen,
Ki hozám küldött, mondjátok neki: —
Örömmel látott egy örömtelen!

Fejes István.

Műutazás Erdélyben 1825-ben.

— Dérnyé naplója II-ik kötetéből. —

(Vége.)

Véget ért Brassóban mulatásunk is s mi már most tovább mentünk Erdélyben, be akarva járnai az aranyvidéket, Abrudbányát, Verespatakot, Zalatnát. De hogy írjam én le azokat a veszedelmes utakat, a miket tettünk, az én gyenge tollammal.

Mondták nekünk előre, hogy igen rossz az utja Abrudbányának, arra ne is gondoljunk, hogy oda szekéren eljuthassunk. A terhet elviszi azon az oláh, ember azonban csak lóháton mehet. De ez az ut se valami sima ösvény, hanem lépcsők vannak vágva a kősziklába, azon tudnak már az odaváló lovak járnai.

Elindultunk hát, bármi keservesen esett is, lóháton az egész karaván s velünk egy utmutató. Álám egy roppant nagy német katonalovát adtak, szinte szédültem rajta, én, ki csak egyszer ültem lóháton Tell Vilmosban, akkor is lebuktam róla s ha szegény Hegedűs föl nem fog, tán a nyakam szegem. De végre meggyőződtem, hogy jámborfajtas még hencszegtem, hogy ni, mily vitézül megülöm én a lovat. Oh nem, ez nem ágaskodott, ez a szelid állat, hanem egy kanyarulatnál, hol egy jó mély patak kigyózott az ut mellett, az én ártatlan rhinocerosom kikap a sorból és egyenesen a víznek siet. Én sikoltozok, rángatom a kantárját, de a ló nem törődik velem, megy egyenesen a folyónak, lehajítja fejét s én mind mélyebbre süppedek, a gyeplő megtágul a kezemben. Szerencse, hogy Szentpéteri odaugrat s visszarántja a lovat. «Ni adta döge, bizony bele akar feküdni.» Csakugyan azt akarta, már be is csuklott a két első lába s ha Szentpéteri az ő erős markával föl nem rántja, tán belefojt a patakba.

Eljött a garádiósi ut. No az borzalom volt. Én behunytam a szememet s csak akkor nyitottam ki, mikor már fönn voltunk a tetőn, egy székernagságú kőszikladarabon, melyből egy szörnyű mélységbe kellett leereszkedni. Itt ismét más leztek kellett venni az utmutatótól. Itt lehetetlen volt másként menni, mint lefeküdni a ló hátára s átölelni jó szorosan a nyakát, de a térdrel is erősen tartózkodni, nehogy előre csuszszék az ember keresztül a ló fejére. Minden felelem mellett is csodálni voltam kénytelen a szegény párák ügyességét, mi vigyázattal rakosgatták lábaikat nyomról nyomra, egyik körül a másikra, merőben magok elé nézve, hogy félre ne lépjenek.

Igy jutottunk be hosszú, kínos utazás után Abrudbányára, hol megismerkedtünk az igen barátságos lelkeséssel, a ki még a szállásokra is elvezetett bennünket.

Itt időztünk aztán egy darabig s minthogy már itt voltunk, Verespatakot is meg akartuk nézni, a hol az aranybányák vannak. Ide is lóháton kellett eljutni s a lelkes magja jött el velünk vezetőül.

Eleinte csak ment a hogy ment: nem látszott egyéb előttünk, csak egy roppant magas kőszikla, de még nem látszott mellette az iszonyatos mélység. A pap elül lovagolt, mi többiek egyenkint utána. Egyszerre csak borzasztó látvány tárult elének. Én csak akkor vettem észre, mikor már ott vagyunk, hogy a magas sziklahegy oldalába épen csak oly keskeny ösvény van vágva, hogy a ló csak úgy szedegette a lábait, hogy egymás elé rakhassa s derekával

színté a szikla oldalába surlódott. Iszony fogott el, mikor a mélységbe letekinttem: csak egy félrelépés, csak egy elcsuszamlás a lótlól s alázuhanunk a mélységbe s ronggyá szakadva érünk alá a fenekére.

Én már akkor nem vitottam, de ordítottam: «Tisztelendő ur, megálljon, én egy toppot se megyek odább. Mit csináljak az Istenért? Mindjárt leszédülök.»

— Csak tessék nyugodtan ülni a lovon, — kiáltott vissza a lelkes, — megfordulni lehetetlen, leszállni is lehetetlen. Oda segítség se mehet. Hanem a kantárt se ide, se oda ne huzza, de azért el ne eresztse: csak fekdüdj le a ló nyakán, s bizza magát egészen a lóra és ne nézzen a mélységbe, csak egyenesen maga elé.

Szívemet hangosan hallottam dobogni, a fejemben lüktetett, úgy éreztem, az agyvelőm a kalapomhoz ütődik s csorgott rólam a verejték. «Istenem, mondám, neked ajánlom lelkemet!» Nem képzeltem, hogy ezt túléljem. De szidtam is magamban a papot! No hiszen, ha még életben maradnék, csak jöjjön nekem a kirándulásai!

És ez az ut oly borzasztó hosszú volt. De utoljára csak végének is kellett lenni s beereszkedtünk Verespatakra.

Ott láttuk magunk előtt a keskeny kristálytisza patakot, melynek minden kavicsot meg lehetett olvasni a fenekén. S a mint beljebb megyünk a helységbe, látjuk a víz közepére építve a masinát, a hol az arannyal benőtt kődarabokat törödsik apróra. A patak azon a kis csatornán foly keresztül, hová az arany le hull, onnan ismét egy másik ködednybe, már kimosva a salaktól. Az arany mint nehezebb ott marad, a salak lefoly a folyóba. Ott lesik aztán a szegény oláhok a víz szélén, ha vagy egy mákszemnyi arany jönne le a salakkal. Azt ők kihalászszák, kis falapátokon öblögetik, összegyűjtik és eladják.

Ott láttuk előttünk magaslati az arany hegyeket. Én, a mig itt nem voltunk, valóban azt gondoltam, hogy itt, mint a mesében, már messziről csillámlik a szinarany a hegyekről s a kősziklák között messze tündökölnek az aranyerek.

Mi aztán megszálltunk valahol s miután jól kiduzzogtam magamat a papommal, beszélgettünk e vidék sajátságairól. A pap igen érdekes dolgokat tudott mondani. Elmondá a többi közt a Milo apó történetét.

— Azt mondják, — ugymond, — a szerencsét nem kell keresni, mert akkor épen kerül a embert. Az vakon száll, s épen arra repül, a ki legkevésbé gondolt rá. Itt ugyan csak érvényesítette az ő szeszélyességét ő vak magassága. Egy igen-igen szegény oláh is a folyam szélén szedegette az aranyzemeceket, de mindig igen kevés jutott a birtokába, oly kevés, hogy el se adhatta. Összegyűjtötte tehát s egyszer annyija volt, hogy egy kuxot vehetett rajta. Nem volt drága, ugy tudom, husz pengő krajczár ha volt egy. Nem is az kerül sokba, de a munkáltatás, a mit a bányászoknak kell fizetni. Nem tudom, hol vette rá a költséget Milo apó — így hitták a szegény oláhot, — elég az azon, hogy egy napon az ő kuxára került a sor, neki fogják fölvetni az ostálékát puskaporral. És, oh szerencse, az első robbantásnál kilencvenkilencz font aranyat lökött ki terhelt gyomrából az aranybánya! Hát nem a csodák sorába tartozik-e ez? És az a különös, hogy egy szemérral se volt sem több, sem kevesebb.

— No hát jérünk, látogassuk meg Milo apót! — kiálták mindnyájan s elindultunk. A mint behaladtunk, mindjárt fölűnt a

többi közül a legelső igen csinos tiszta fehér emeletes kis ház, zöld redőnyökkel, tágas, szelős oszlopos tornácczal. Ez a Milo apó háza.

Beköszöntöttünk. Igen tisztos öreg ember sietett elfogadni, már ősz hajjal, de jól nekigömbölyödött alkattal s élénk szemekkel és mozdulatokkal. Meglátszott rajta, hogy nem terhelik az élet gondjai.

A lépcsőről tágas verandába jutottunk, onnan nagy szárnyas ajtón beléptünk a szobába. Csak ott ámultam el. Csinos, tiszta, jókora szoba, széles aranyrámába foglalát ajtónyi nagyságú négy tükörrel, középen nehéz polirozott diófaasztal, a fal mellett diván, szüzek s magasra vetett fehér ágyak kivarrott párnahajakkal. — Mindjárt kiáltott a cselédnek, az csinos tálcán poharakat, bort, kalácsot hozott elő s kinált erőszakosan oláhl, mert csak ugy tudott. A pap volt közöttünk a tolmács.

Mutattam neki mimikával, hogy milyen boldog, hogy az Isten ugy megáldotta; milyen szép itt minden. Van neked sok arany ugy-e?

Megfogta a karomat és elvezetett egy nagy, de igen nagy vasas ládához, eléhozott valahonnan egy kulcsot és fölnyitotta. Aranypénzt nem mutatott, gondolvá, azt ugy is tudjuk, hogy milyen. De micsoda gyűjteményt mutatott különbnél különb stuffákban! Stuffának nevezik azokat a kődarabokat, a miket szerte hány a löpor és azokban van az arany. Csodálatos szépek azok. Nemesak arany szemek és erek vannak mindenikben, de néha a természet különféle formájú alakokat rajzol egy-egy darabka köbe, hogy azt ámulva csodálja az ember. Némelyikben valóságos rózsalevél van véve, de oly formás, mintha aranyműves készítette volna bele, — másikon ismét egy szarvast lehet látni, aztán ismét másikon egy makkeleket, egy-egy kis kastélyt, madarat, mintha csak véve volnának. Volt olyan is, mintha vér cseppent volna a közepébe, tiszta piros kristály.

Nem győztem eleget csodálni s ezt vette észre az öreg. Kirakott előmbé egy sereget s mondta, hogy válaszsak belőle hármát, a melyik legjobban tetszik. Én aztán kiválasztottam a rózsát, a szarvast, meg egy terebély fát. Másnak nem adott, nem is volt szokása. Nagyon fősvénynek mondták az öreget, s mikor ajándékának hire ment, nem akarták hinni, mig elé nem mutattam.

Mondtam aztán ismét, hogy ugy-e elégűt, ugy-e boldog ily jó mód mellett?

— Ah dumata, — mondá sohajtva, — jere csak, s azzal megfogta a kezemet s bevezetett egy másik szobába. Abban nem volt semmi butor, de a mint beléptünk az ajtón, ott állt a közepén — két koporsó.

— Jaj szent Isten, mi az? — kérdém ijedten.

— Az én mama betyág, — mondá mondhatatlan szomorúsággal, aztán elbeszélte a lelkesnek, hogy a felesége már hét éve beteg. Kolozsvárt gyógyítják, de már nem lesz jobban, meg fog halni bizonyosan. Hát ő Bécsben csináltatott neki egy igen szép ébenfa és egy réz koporsót. Amabba fektetik a halottat s ugy teszik a rézburokba.

Szegény Milo apó, reszketett a hangja, mi alatt ezt mondá, aztán félre húzott egy függönyt s ott volt két gyönyörű atlaszruha, egy fehér, térdig arannyal kivarra gazdagon, a másik fehér, az meg ezüsttel himezve.

Kérdém aztán, hát ez minek? «Hát, mondá, ha meghal az asszony, fölveszi.» A szomorú jelenet mellett is eszembe jutott, hogy hát egyszerre adja rá mind a két ruhát? Tán azt gondolja szegény, ha két koporsó van, hadd legyen ruha is kettő.

Miután mindeneket megmutogatott, vissza-

mentünk a kuxmesterhez. Ez rábeszélte, hogy vegyek én is egy kuxot, — hátha ugy járok, a mint Milo apó. Kapok róla könyvet, aztán ő majd gondolja s minden évben megküldi a kimutatást, meg a sok aranyat. Az ördög nem alszik, gondolom s vettem egy kuxot. A könyvecskét el is vittem magammal, s abba gondosan beirogatták, mikor mennyit adtam a munkáltatásra. Bizony szép kis összeg lett belőle évek során, — de arany csak nem jött. Isten akarata volt-e, hogy nekem ne legyen aranyom, vagy a kuxmesteré? azt nem tudom.

Visszatértünk Abrudbányára, de hogy mely uton, arra már nem emlékszem. Azt tudom, hogy nem azon, a melyen ide jöttünk; mert én határozottan kijelentettem, hogy én, semhogy a nyakamat még egyszer kockáztassam, később vagyok itt bevárni, mig meghal a Milo apó felesége s akkor hozzá megyek.

Abrudbányán még egy kis ideig játszottunk. Emlékszem, hogy egy kuxot pajta volt a színház, a hol az életet szokták csépelni. Nagy költésébe nem ereszkedhetett a társaság, mert ugy se kívántunk itt sokáig mulatni, hát összeszegeztek néhány gyalutlan deszkát, azokat hordókra állították s kész volt a színpad. De én mindig féltem, hogy orra bukom. A szűlő deszkákon is minduntalan fönnakadt a ruhám.

De mindezeket fölülhaladta az, hogy a csúrtulajdonosnak oda volt építve az istállója a színház végébe s ott tartotta a teheneit. Az első próbán semmit se vettünk észre. De este az első előadásban, a mint javában énekel egy kedves áriát, — egyszerre egy borzasztó hang bődül bele. Jézus Mária, mi az? Hirtelen nem tudtam magamat tájékozni. De a hang rákezdi da kapo. Én kiesem a sodromból s körülnézek kérdőleg; de mondják: «Semmi, semmi, csak a gazda bivalyai az istállóban.»

No ez szép «semmi», gondolám magamban. A színészek elmentek a gazdához, vigye el a teheneit. Nem akarta semmi áron. Legálább arra a pár órára, mig játszunk. Nem! egy perczre sem. Valami pénzzel aztán még is rá beszélték, hogy kösse a szomszéd jászalához.

Zalatnát is utba ejtettük még aztán s ezzel körutunkat befejezve visszatértünk Kolozsvárra.

A s utulás.

Biczó Géza rajzához.

Mikor még Magyarország geográfiáját a régi jó Kis-Tükör szerint tanultuk, az Pest-Pilis-Solt vármegyére írott rythmusaiban ékeesen elkádenciázta a hazájával megismerkedni vágyó zsenge ifjuságnak, hogy:

«Itt vagyon Czegléd is
Kőrös Ketskeméttel;
Gazdag három város
Veres bor szűrttel!»

Mikor évek multával egyönk kecskeméti, másönk nagykörsői diák lett, csak akkor vettük észre, hogy ez a két nevezetes alföldi tősgyökerez magyar város vetekekik egymással. Természetes, hogy ez a vetekezés mindkettőnek hasznára volt. Ennek következtében iparkodott, és iparkodik még mindig egyik a másikon túltenni a jobban.

Segítse az isten mind a kettőt, és engedje, hogy a folytoncs vetekezés holverseny legyen: vagyis egymással küzdve, de egymást le nem győzve törjenek előre mind az anyagi, mind a szellemi turfon!

Ez a bevezetés talán komolyan is látszik e kis rajzhoz. De méltóztassanak figyelembe venni, hogy e rajz tulajdonképen a két derek város nemes versenyt tünteti föl.

Kecskemét most cognacot főz; Nagy-Kőrös pedig hű maradt a Kis-Tükörben megénekelte vörös borához; — legyen ez a szomszédágban

hatalmaskodó cognac daczára is keresztviz nélkül való — pogány!

Hogy az a civilizált világi cognac megveri-e a pogány vörös bort, — az még nyílt kérdés, melyet az idő és a zsebre dugható haszon fog eldönteni.

De ne tárgyaljuk itt ezt a nemzetgazdaságba vágó kérdést, — hanem gyerünk „sutulni“.

A magyar ember gusztusához legjobban vág a jó vörös bor. Ezt pedig — ha csak az ősi hagyományt el nem akarjuk „kőbászolni“, — csakis „sutulással“ lehet készíteni; mert a miképen a kalbászt nem lehet disznóölés nélkül tölteni, azonképen merő lehetetlenség „sutulás“ nélkül készíteni a jó vörös bort. Ez okból fontosságra nézve vetekszik ezen műtettel a szürettel.

Ott vannak a tágas kamrában a kisebb-nagyobb kádak, azokban forr a törkölyös bor. A törkölyt minden nap lecsomiszolják, hogy a teteje meg ne ezetesedjék. Mikor megállapodik a bor forrása, akkor az addig földuzadt törköly lejjebb sülyed. Most vasvellával helyet csinálnak benne, hogy a fűzfavesszőből font csucos borszűrő kast belenyomhassák; az a bor eleje, melyet így szűrnék el; mikor már a kis bögre se merül meg a kasban, akkor a törköly egészen a kád fenekéig ért, ennek a levét szoritja ki a „sutu“.

Biz ez az ősi szerszám elég kezdetleges eszköz. Nem csoda, hiszen némelyiket még a multszázadban csinálták; kiszolgálták még a dédapákat is. De minek írnam le, ott van a rajza. Négy gurgulya kereké arra való, hogy könnyen lehessen egyik háztól a másikhoz vontatni; s mivel vaslatlan fatengelyére nem igen vesztegetik a hájat, az ide-oda vontatás alatt térsen olyan sivalkodó nyikorgást, hogy minden ház kutyája teljes ere-

* Sutu, satu, sajtó, prés.

NAGY-KÖRÖSI CSÖSZ. — BICZÓ GÉZA RAJZA.

jéből vonit hozzá, azon hatás miatt, melyet a hangtan hangközlésnek nevez. Ennél fogva e gyönyörű koncert biztos jele a sutulás folyamatban levésének.

No de ez a hármónia csak ouverture, a munka java ott folyik a kamra előtt. A dologban levők kisebb-nagyobb mértékben pityókások, mert gazduram azt tartja: „a nyomtató ló száját nem kell bekötni, hadd harapjon egyet-kettőt az ágyából!“ Ezen jó szívre mutató maxima alkalmazása miatt estefele az egész dolgozó kompániát érdemes volna kisutolni, annyi benne a karczos.

Ni ni, betekintett hozzánk a komámuram.

„Hasznos munkálodást, sok bort, kevés törköt!“

„Isten hozta! Tessék beljebb kerülni! Anyjok, egy kis cipőt meg érett sajtot!“

A komaasszony szívesen szolgál. Kötényével letérül az asztalt, s ráteszi a piros gyűrűjű, ragyogó barna haju cipőt és a turóvá lágyult érett sajtot, melynek peczelődő lakosságát úgy irtotta ki, hogy likat vájván a sajtba, egy kis fehérbort öntött bele. Az igazi érett sajt annyira nem szelid természetű „fromage“, hogy ha belőle egy késhegynyi a csizmaszárbá esik, fölmarja az ember „lába kásáján“ a bőrt. De éppen ezen pikáns természeténél fogva kitűnő borkoresolya, csak egy kicsit szokni kell hozzá. Elég belőle egy-két falat, hogy az ember szája íze tökéletesen „kválifikálva“ legyen a karczos-kóstolásra.

Épen ropog már a satu rófja, nem tanácsos jobban erőltetni, de meg az se kár, ha egy-két csepp marad is a törkölyben, majd kifőzi a kazános pálinkának.

A ropogás behallik a szobába.

„Menjünk ki kóstolóra kedves komám, most jön a tisztája.“

Gazduram a satu csöve alá tartja a zöld mázos czepét, szépen tisztán csör-

A THEÂTRE FRANÇAIS TAGJAI OTTHON. — ARCZKÉPEK A „THEÂTRE FRANÇAIS“ ZÖLD TERMÉBEN KÉSZÍTETT VÁZLAT UTÁN.

Febvre. Joliet. Bianca k. a. Thénard k. a. Mounet-Sully. Samary k. a. Worms. Boisart k. a. Reichembérg k. a. Delaunay. Got Emll. Ballet.
Thiron. Joussain Klementina. Croizette Zoéa. Bernhardt Sára. Barretta Blanka. H. Coquelin. Id. Coquelin. Favart Mária. Brohan Madeleine.

SUTULÁS. — BICZÓ GÉZA RAJZA.

LAMA-ZURU KLASTROM TIBET HATÁRÁN.

gedőz bele a facsarodott törköly piros leve, melyből pár kortyot iván, jobbkéze hüvelykujjával megtörül a *cepe csücsköt*, s tisztességtudással odatartja komám uram keze ügyébe, s önbizalommal felt kíváncsisággal lesi a bor minőségére felől adandó véleményt.

A pillanat ünnepélyeségére való tekintetből komámuram hátrabóki balkeze hüvelykujjával a kalapja karimáját, hogy ivás közben ne agkason a tő meghúzandó kancsó szelének, s nekifohászokva elköszönti:

— Stená! kedves komám, adjon Isten sok est! — Nagyt — lelksöt — huz a csepéből, ... nem állhat meg, de egy kicsit megtrázkódik, ezután kiöltött nyelvel kétfelé kotorván bor-ázott bajuszát, alsó ajkával leszopja róla a különben kárba veszendő nektárt, s a kancsóban kotonázott bajuszt kétfelé simítva, böles képpel abbéli véleményét nyilvánítja, hogy:

«Karcos biz ez még egy kicsit, de Márton napra olyan bor lesz belőle, mint a »peták».

A mire ott azt mondják: «olyan mint a peták», annak rendkívüli jóságához többé szó se férhet.

«Nem is köll ebbe a fokmértéköt ütögetni, mint a hogy a kecskeméti borbá mártogatja a *konnyákos*. — Az én borom mérője itt van e!» — S gazduram teljes meggyőződéstől ragyogó arczal mutát a nyeldekőzőre.

Komám uram helybenhagyólag kacsin. «No, az tróba ott kezdődik, de az biznyság vége itt lesz la!» — s tenyerével rácsattant a lábászárára.

Igazva van mind a kettőnek; mert mire végsőt nyekken a »sutu», mind a felső, mind az alsó fokmőrő bizonyítja: «olyan bor lesz e' mint a peták!»

Gazduram úgy a hogy kikiséri komám uramat, s visszatámolyogva ledől a vaczokra; komám uramnak meg hazamenet keskeny az a sáros utca.

Kiséri.

A „Théâtre français“ otthon.

A francia drámai művészek saját szakmájukban már kétszáz év óta az első rangot foglalják el, azon időtől fogva t. i. midőn a nagy Molière és társai Párisba jöttek s itt társulatuk királyi czimet és segélyezést nyert. A «Comédie française» név 1680-ból ered, midőn Molière halála után társulatának tagjai a Guénégaud-társulattal egyesültek, — e név alatt szabadalmat nyertek XIV. Lajostól, hogy a francia székvarosban egyedül ők játszassanak vig- s szomorujátékokat. Ettől fogva a társulat folytonosan állami szubvenzióban részesült s a Théâtre français-t mindenkor nemzeti színháznak tekintették. S valóban az is volt. A francia színművészek legjelesebbjei csaknem mindannyian e színpad deszkáin aratták föbb diadalait s a legnevezetesebb francia színműveket itt adták először. A vezetés ellen sokszor panaszkodtak, különösen újabb időben, midőn Molière, Corneille és Racine klasszikus darabjai mellett sok épen nem klasszikus darab is színre kerül, de a Théâtre français elsőségét nem vona senki kétségbe s a nagy állami szubvenziót sohasem tagadták meg tőle.

Az e hatalmas színházban sikerre jutott darabok körutat tesznek az egész művelt világban s előkelő szereplőt legalább nevükről mindenütt ismerik. Azért talán nem lesz érdektelen, ha most, midőn a színtársulat fennállásának 200-os évfordulóját ép a közelebbi napokban oly nagy fényvel ünnepelték meg, a színpad e kitűnőségeinek csoportozatos képét bemutattuk.

A színésznők között olvasóink valószínűleg *Bernhardt* Sára nevét ismerik leginkább. E genialis nő, ki mint író, festő és szobrász s e mellett mint szeszélyes nő is, nagy nevet szerzett magának, félíg francia, félíg hollandiai eredetű. Már korán föllépett a Théâtre français színpadára, kezdetben azonban Racine «Iphigenia»-jában nem nagy sikert aratott, úgy hogy más színházakhoz kellett szerződnie. Vándorélete alatt az Odeonban «Ruy Blas»-ban oly nagy hatással játszott, hogy Perrin ismét visszahívta őt a Th. françaisba, hol egész az utolsó időkig főszereplő volt. Újabbán tudvalevőleg milliókat ígérték neki, hogy Amerikában szerepeljen, s a szeszélyes nő el is hagyta a francia színpadot. De mert itt szerezte nevét, méltó, hogy arcz-

képe e csoportban helyet foglaljon. Hatalmas vetélytársra *Croizette* k. a., ki szláv és francia szülöttül Sz. Pétervárt született. Ő neki sem sikerült kezdetben a föllépés, de már 1871 óta kedvelt színésznő. Főszerepei a bárónő «Jean de Thommeray»-ben s a hős nő a «Sphinx»-ben s különösen ez utóbbi haláljelenetének ábrázolását mesteri alakításnak mondják. *Favart* k. a. már 1848-ban lépett fel a Th. française-ban 15 éves korában s 1858 óta különösen Musset «Camille»-jében nyerte meg a közönséget s egy évtizeden át színművekben s tragédiában egyaránt elsőrangú szereplő lett, a nagy francia-német háború óta azonban ifjabb társainak engedte át a tért s maga inkább anyaszerepeket játszik. Csaknem egy idős vele *Brohanné*, ki szintén elsőrangú szereplő volt egykoron. A többi nők között különösen kedves *Samary* a soubrette szerepeket s *Thénard* a kisebb alakításoknál.

A férfiak közt jelenleg *Got* a leghíresebb s állítólag ő a legelső drámai színész egész Európában. Vigjátékban s a színművek bármely ágában kitűnik eredetisége s változatossága által. Már első megjelenésekor, 1847-ben elsőrangú színész lett. *Coquelin*, az idősebb, különösen kitűnő Molière inas-szerepeiben, de az «Idegen nő»-ben megmutatta, hogy nemcsak vigjátékokban tud játszani. *Delaunay* a férfiek és udvarlók mesteri személyesítője s a nők kedvezése. *Worms* Don Carlos szerepében tűnt fel, «Hernani»-ban *Mounet-Sully*val együtt s mindkettőhöz nagy reményeket kötnek. A francia társalgási darabokban *Febvre* tud kiválóan alakítani, az amerikai az «Idegen nő»-ben elsőrangú szerepe. *Thiron* apa-szerepeket játszik ügyesen.

A társaság tudvalevőleg részvény-társulat s a tagok aránylagosan osztoznak a jövedelmen. A tagok közt azonban fokozat van. Huszonkét «sociétaire», azaz teljesen osztozó tag s egész se-reg «pensionnaire» azaz rendes fizetéssel ellátott színész és színésznő van közöttük. 20 évi működés után mindannyian nyugdíjat kapnak, de a «sociétaire» tagok kötelezik magokat, hogy a színpadtól husz évnél előbb nem válnak meg.

Még egy pár szót a zöld teremről, hol e díszes társaságot együtt találjuk. 1848-ig e terem volt Páris irodalmi s művészeti előkelőségeinek találkozó helye, most azonban a főszereplők saját öltöző szobáikban fogadják barátait s ismerőseiket. A «foyer» ritkán van használatban, de azért igen érdekes. XIV. Lajos korából eredő tölgyfa-asztalok, Robin által készített óra, egy diván és pár tükör az összes butor. De érdekes az arczkép-gyűjtemény. Molière életéből részlet Ingrésstől, Rachel a híres tragikai színésznő arczképe Dubuffétől, Talma utolsó pillanatai Fleury Róberttől, Delacroix, Vanloo, David s mások remekművei ékesítik e termet, melyben a XIV. Lajos és Colbert által 1682. aug. 24-én aláírt privilegium eredeti okmánya is el van helyezve.

Különcz angol végrendelek.

Néhány évtized óta általánosán elterjedt hit lett a kontinenszen, hogy az angolok nemzeti sajátságai közé tartozik a különönczés s divatba jött minden rendkívüli dolgot angoloknak tulajdonítani. Nem az elterjedt szokásnak hódolunk most, midőn az angol végrendelet tevők egy pár furcsa intézkedését följegyezzük, mert hiszen különönc mindenütt és mindenkor akad, de egyuttal mindenütt igen kis töredéke a nagy nemzetnek, hanem azért ragaszkodunk az angolokhoz e tekintetben is, mivel a világ e legnagyobb és legkifejtettebb irodalmában még az ily speciális jelentőségű tények is gondosabban vannak megőrizve s az utókor számára fenntartva, mint más nemzeteknél.

Rendkívül nagy számu különönc, vagy legalább sajátságos végrendelet fordul meg évenként az angol törvényszékek előtt. A legtöbb esetben akaratlanul történik valami különönc dolog velök s — a mit érdemes följegyezni — a hibákat főképp a híres ügyvédek csinálják, kik végrendeleteiket maguk állítják ki a nélkül, hogy kartársaik segítségét igénybe vennék. Néha maga a törvény sajátságos intézkedése követeli meg a végrendelet különönc szövegezését. Így pl. *Shakespeare* végrendeletében többek közt ez áll: «Item. Feleségemnek hagyom a rosszabb ágyat a butorzáttal». E pont guynak látszanék, pedig a nagy költő jól gondoskodott

özvegyéről, csakhogy összes hagyatékát, mely törvény szerint úgy is őt illette, fölöslegesen tartotta fölvenni a végrendeletbe s csak akkor emlékezik meg feleségéről, midőn a butorzátról szól, melyből egyes darabokat másnak hagyott emlékül.

A különönc végrendeletek nagyobb része azonban öntudatosan van készítve. Legérdekesebb ezek közt a részletesebbek. Wathban Rotherham mellett 1810-ben egy *Tuke* nevű ember halt meg. Végrendeletében többek közt meghagyta, hogy évenként karácsony napján délben negyven tucztal személyt dobjanak ki a templomajtókból a közönség közé. Végrendeletének egyik pontja szerint minden gyermek, ki temetésén részt vesz, egy garast kap, minden szegény nő egy shillinget, fél guineát azok, kik csemetnek, mialatt őt sírba fekszik s így tovább. *Redman* János Essexben meghagyta, hogy őt kora reggel temessék el 10 láb mély sírba, ne harangozzanak, ne csináljanak emlékkövet s temetés után minden borát megigják. Ugyanő alapítványokat tett arra nézve, hogy végrendeletének végrehajtói felvéneként egyszer kirándulások és közös ebédek rendezzenek s hagyatékait oly sok föltételhez tűzte, hogy a végrehajtóknak minél tovább legyen dolguk. Egy gazdag paraszt 1000 forintot hagyott özvegyének, de ha férjhez megy — mondá — kapjon 2000-ot, hogy «legalább egy kissé örüljenek neki». *Stov Hyllett* János ellenben 1781-ből azt rendeli, hogy őt guineaért festessenek egy volt barátja számára egy képet, melyen a megemlézőjét megmárt vípera van ábrázolva, s e mellé adjanak neki írást arról, hogy régibb, de most már megsemmisített végrendelet szerint 30,000 forintot szánt neki. Dr. *Ellerby*, karcs orvos, ki 1827-ben halt meg Londonban, végrendeletében ezt írja: «Kívánom, hogy közvetlenül halálom után vigyék holttestemet az aldersgate-utcazi boncznati muzeumba s ott Lawrence, Tyrell és Ward orvosok boncolják föl, hogy betegségem okát alaposan megismerjék. Szívemet adják M.-nek, tüdőmet R.-nek s agyvelőmet J.-nek, hogy azt a romlástól megőrizzék s kinyilatkoztatom, hogy ha ezek az urak nem hajtják végre pontosan rendeleteimet, én, a mennyire tőlem telik, meg fogok jelenni előtök s addig kinzom őket megjelenéssel, míg parancsaimat végre nem hajtják».

Egy ügyvéd összes vagyonát az örültek házának hagyta, mivel «pénzt a bolondoktól nyerte». Egy másik nagy őrzszeget hagyott egy vén kisasszonynak, «mivel évekket ezelőtt kosarat kapott tőle s így független és boldog aglegényeséget élhetet». *Starkey* csupán szeretetét hagyta nejeinek, remélve, hogy az semmi csódnak, börzeválságnak, vasuti és más szerencsétlenségnek nincs alávetve. *Mrs. Balls* Erzsébet Streathamban kedvenc állatainak nagy összeget hagyott, több. k. közt évenként 50 forintot egy kutyá s 250-et egy ló ápolására s meghatározta, hogy a lovat kényelmes meleg istállóban kell tartani, nem szabad soha sem befogni, sőt hátsó gyanánt sem használhatják volt férjének rokonai, hanem csak könnyű termetű emberek s ekkor is legfeljebb négyszer het. n. k. napjában csak egy óráig s csendesen hajtva.

Régebben a Doctors Commons gyűjteményben voltak láthatók *Shakespeare*, *Milton*, *Pitt* Vilmos, *Newton*, *Wellington* herceg, *Burke* s mások végrendeletei, most ezeket a Somersét houseba vitték. Némely végrendelet versben van írva. Igen érdekes *Petty* Vilmos végrendelete. Földhöz ragadt szegény volt s halálakor fiainak 180,000 forint évi jövedelmet hagyott hátra a 17-ik században, a szegények számára azonban nem hagyott semmit «elvből, mivel azok vagy nem érdemlik vagy a községnek kell rólok gondoskodni». *Pakington* János nagy vagyonát négy éves fia leendő fiának hagyta, úgy hogy a vagyon kamatait mintegy negyven évig nem lehetett felhasználni. A legrövidebb végrendelet így szól: «Mindent Wickham Jánosnak hagyok», mások azonban igen bőbeszédűek, így a híres *Johnson* is.

A végrendeletek életbeléptetésekör is fordultak elő komikus jelenetek. Így a hagyományozottak rendszeres nevők olvasásakor sirnak és óhajátukát fejezik ki, vajha a végrendeletek még élne s maga élvezhetné a hagyományt. Egy ily alkalommal olvasták a végrendelet következő szavait: «Legidősb fiamnak Tamásnak hagyok egy shillinget, hogy kötelet vásároljon, melyre magát felakassza». Tamás nem akart hátrább

maradni fiui érzelmeiben, mint testvérei s zokgya sóhajtott fel: «Bárcsak megengedte volna az isten szegény atyámnak, hogy ő maga tehette volna meg ezt».

A GÖZHÁZ.

VERNE GYULA RÉGENYE.

MÁSODIK RÉSZ.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

A Puturia-tón.

A Puturia-tó, melyen a gőzház legalább ideiglenesen menedéket talált, mintegy negyven kilométernyire keletre fekszik Dumó-tól, a hasonnevű tartomány főhelyétől. A tó a Vindhász hegység közepette, majdnem lakatlan tájon terül el, s így rajta a partlakók támadásától nem félhetünk. De oly nagy veszélyből is menekültünk, majdnem csodálatszerűen, hogy annál rosszabb már nem is igen érhető.

Helyzetünk mindazáltal nem szünet meg aggasztó lenni, főleg az által, hogy vonatunk egyik felét s azzal készletünk nagyobb részét elvesztettük. Egyik kocsin, vagyis házunk, az utról ledöntve, az elefántok által a sziklához nyomva, összezúzva, romokba hevert. Hogy ezzel az egész személyzet az egyetlen fenmaradt házába szorult, nem lett volna baj; de amabban volt nemcsak a konyha és éléskamra, hanem minden élelmiszert s lővő készletünk is; ugy hogy ennalónk semmi, lőszerből is alig maradt egy pár tucztal tölténynél több.

Parazard, a szakács volt az élelmiszerek hiánya fölött legjobban kétségbeesve; hogyan? legjobb esetben is másnap estére fogunk ismét szárazra érhetni, ő addig semmit se főzözön a társaságnak? egy teljes huszonnegy óráig kopaljanak az ő gazdái? S oly komolysággal és fontossággal, s oly válogatott szavakkal és kifejezésekkel is, melyek a Van Guitt urával vetekedtek, adta elő nézetét, hogy vissza kellene menni az elvesztett kocsihoz s a konyhaszereket, bármily veszélyel járjon is, minden áron meg kellene menteni. Midőn megértettük vele, hogy ez lehetetlen, egy új tervvel állt elő. A golyóink által elejtett elefántokért kellene, mint vadász-szákmányért visszamenni, mert bár a «vastagbőrűek» husa egészben véne kemény és élvezhetetlen, de az elefánt nyelve és talpa fellette izes peccenyét ad, melynek készítése titka az ő (Parazard mester) kizárólagos tulajdona. — Nagy fájdalomra e tervét sem fogadtuk el, mert a valószínűleg még lesben álló elefántok közé visszamenni s a tó aránylag biztos menedéket oda hagyni igen eszélytelen lett volna.

Parazard ur, mint a ki kötelességet megtette s minden felelősséget elhárít magáról, vállvonitva és fejesólválva, néma lemondással vonult vissza.

De bármily baj volt is az élelmi szerek teljes hiánya, e perczben még annál nagyobb bajunk is volt: tudniillik a fűtőszert fogyatkozása; mert az utolsó két nap folytonos erőfeszítése annyira fölemesztette szén és fakészletünket, hogy abból alig maradt egy órai tüzelésre való; közel sem annyi, a mivel a gőzházat a tó tulsó partjára hajthatuk volna. Ahhoz a parthoz, melyen beszálltunk, vissza is térhetünk volna: de oda az elefántok miatt nem mehettünk. Előttünk csak a tulsó part felé állott nyitva az ut, a tó szélessége — vagy inkább hossza pedig közel tizenöt kilométernyi levén, ez néhány órai folytonos utat kívánt volna a vizen.

Nem volt más választásunk e perczben, mint elereszteni magunkat a tó színén való lebegésre; így tölteni el az éjszakát, a reggel eljöttével majd meglátjuk, mi legyen a teendő.

Esti hét óra fele könnyű kód kezdett emelkedni a tó színén. Kódunk már az előbbi éjszaka is volt, azzal a különbséggel, hogy a szárazon a kód a föld színe fölött egy pár száz lábnyi magasságban maradt, míg a vizen egészen a tó színére ereszkedett, a víz kigőzölgésénél fogva. Csakhamar a tó egészen a kőbe borult, mely eleinte könnyű és gyér volt, de folyvást sürűbbé vált. Ez csak nehezítette helyzetünket, mert elvette tőlünk a tájékozás lehetőségét.

Félnyelczok, mint Banks előre megjósolta, aczél-elefántunk utolsó nyögését hallatá, vagyis a gőz teljesen kifogyott belőle — miután az égő anyag is elfogyott. A gép s az egyetlen ház, me-

lyet maga után vont, szabadon lebegett a víz színén, a nélkül, hogy bármely irányban haladt volna. Azelőtt a tó délkeleti partja felé haladtunk; de a tó hosszu, tojásdad alaku levén, aligha távoztunk még tetemesen az inenső parttól. Csakhogy a sűrű kőben le lehetett volt helyzetünket pontosan meghatározni.

Mondani sem kell, hogy a parton maradt elefántok kiáltásai elveszték a távol és az éj csendében s ez oldalról sem volt semmi nesz hallható.

Helyzetünk esélyeiről beszélgetve, Kalagánit is magunkhoz szólítottuk, hogy meghalljuk az ő nézetét is. — Az ebédőteremben voltunk egybegyűlve, mely feülről nyervén egész világosságát, oldalalakokkal nem volt ellátva s így egő lámpánk nem árulhatták el, ha netalán ellenség leskelődött volna is ránk, jelenlétünket.

Kalagáni a hozzá intézett kérdésekre némileg habozni látszott a válaszzal. Arról volt szó, hogy helyzetünk a tavon lehetőleg meghatározassék. A kérdés mindenesetre fogas volt, mert lehet, hogy észrevétlenül is valamely északnyugoti szellő esendesen hajtottá bárkánkat a tulsó part felé.

Kalagáni azt mondta, hogy ő a tó terjedelmét pontosan ismeri, de helyzetünket a kőben meghatározni még sem képes. Arra a kérdésre, melyik parthoz lehetünk legközelebb s mintegy mennyire, azt felelte némi gondolkodás

A KÉT USZÓ.

után, hogy a keleti parthoz vagyunk közelebb s nem lehetünk attól távolabb mint három-négy kilométernyire.

— E szerint, — mondá Banks, — ha partra szállhatnánk, közelebb volnánk Dsubbulpörhöz mint Durraóhoz?

— Kétségkivül.

— Tehát Dsubbulpörhön kell magunkat élelmezni s fűtőszerekkel ellátnunk, — szólta Banks. — De ki tudja mikor érhetünk partra? ez még egy napig, két napig is eltarthat; s minden élelem nélkül vagyunk.

— De, — mondá Kalagáni — nem kísérlhetné-e meg egyikünk uszással partra jutni s segítséget hozni?

— Még ez éjjel?

— Azonnal.

— De ily kőben, 3—4 kilométert uszni: annyi mint életet kockáztatni.

— Ez nem ok, hogy meg ne kísérltük.

Nem tudom miért, újra úgy tetszett nekem, mintha Kalagáni hangja nélkülözne szokott őszinteségét. Munro is rendkívüli figyelemmel kísérté annak minden mozdulását. S zemeit a hindu arczára szegezve, kérde:

— Megkísérltenéd ez uszást te?

— Meg ezredes, s remelem jó sikerrel.

— Jól van, barátom, — mondá Banks. — Ezzel igen nagy szolgálatot tehettél nekünk. Ha sikerül partra érned, akkor könnyen eljuthatsz Dsubbulpörba s onnan segílyt és élelmi szereket szállíthatsz számunkra.

— Kész vagyok azonnal indulni, szólta a hindu szokott egyszerűséggel.

Azt vártam, hogy Munro ezredes is fejezze ki köszönetét a bátor ember iránt. De az ezredes még egy percig a hindu arczára szegezve tartá zemeit s aztán Gumit szólította.

— Gumí, — szólta ennek az ezredes, — te jó uszó vagy?

— Ugy van uram.

— Három-négy kilométernyire uszni e csendes vizen, most éjszaka, mernél-e vállalkozni?

— Hogyne?

— Jól van, — felelt Munro. — Kalagáni is erre vállalkozott, hogy Dsubbulpörből élelmi szereket hozzon; de mivel egy a tón, mint a tartományban két ügyes, erős és értelmes ember, a ki egymást segítheti, többet tehet mint egy, azért azt kértem: kész vagy-e elkísérni Kalagánit?

— Akár e pillanathban, ezredes ur! — Nekem nincs szükségem senkire, — mondá Kalagáni, — de ha ezredes ur akarja, szivesen elfogadom társamul Gumit.

— Induljatok tehát barátim, — mondá Banks; — s legyetek oly óvatosak és eszélyesek, a mily bátrok vagytok.

Munro ezredes még külön fogta Gumit s néhány utasítást adott neki, röviden s halk hangon. Őt percz múlva a két hindu, kis ruhaköteggel fejkőn, a vízbe ereszkedtek. A kód nagyon sűrű volt s elég volt néhány ólynire haladniok, hogy végkép eltűnjének láthatásunk köréből.

Kérdésemre, miért nem akarta Kalagánit magát bocsátani, Munro ezredes így felelt:

— Barátim, e hindu, kinek lüszéjében eddig soha sem kétkedtem, ma nem látszott előttem őszintének feleleteiben.

— Rám is hasonló benyomást tett, — mondám én.

— Részemről mitsem vettem észre, jegyezte meg a mérnök.

— Hallgass rám Banks, — szólta Munro. — A hindunak, mikor azt az ajánlatot tette, hogy kiuszik a partra, valami titkos utógondolata volt.

— Mi?

— Azt nem tudom; de nem azért akart menni, hogy segílyt s élelmi szereket hozzon Dsubbulpörből.

— Ohó! — veté közbe Hod kapitány.

— Munro, — mondá Banks komolyan, — Kalagáni eddig nemcsak hűnek, de önfeloldozónak bizonyította magát. Te őt árulásal vádolod. Mi okod van rá?

— Mig beszél, arca színté elcsötétül láttam. Rézbőrű emberről ez annyit, mint fehérbőrűeknél az elpirulás. Ha arczbőrük elcsötétedik: hazudnak.

Ezt én is nem egyszer tapasztaltam. — De mi célja, mi terve lehet Kalagáninak? — kérde Banks; — s mi oka volna mindkét elárulni?

— Ezt később fogjuk megtudni, — felelt az ezredes. — Vajha ne igen későn!

— Vegre is, — mondá Banks, — helyesen tetted, hogy mellé adtad Gumit; ebben halálíg bizhatunk. A mellett ügyes, bátor s ha valamit vesz észre...

— Annál inkább, mert előre figyelmeztetve van általam.

— Jó, — mondá Banks. — Így csak be kell várnunk a reggelt. E kód valószínűleg eloszlik a nap fölkeltével s akkor meglátandjuk helyzetünk s mi lesz teendőnk továbbán.

(Folyt. köv.)

Egyveleg.

* **Vasut halottak számára.** Bagdadtól nyugatra fekszik Kerbelah városa, melyet a síita perszák igen nagy tiszteletben tartanak, mivel Mohamed proféta veje Ali, és két fia, Huszejn és Hasszan ott nyugszanak. A síiták enufelfogva nagyon szeretnek ide temetkezni, sőt a síita világ legtávolabb részéből is küldenek ide halottakat. E miatt a város környéke egy nagy temetőt képez. Bagdad kikötő városa, az Eufrát mellett, innen most vasutat fognak építeni Kerbelahig, s ezután a lokomotív fogja szállítani a mohamedánok halottait örök nyugóhelyükre.

* **A Balti-tenger összeköttetése a Fekete-tengerrel** most már el van határozva. A nagy munka ugy eszközöltetik, hogy a Dniesztert és Vizsulát a San folyóval kötik össze e folyó kipótlása által. Odessza és Danzig, melyek eddig egymástól 6500 kilométer távolságra estek a tengeren, most 1500-nyi

távolban lesznek. A tervezetet francia mérnökök készítik s a nagy mű csak kétszáz millió frankba fog kerülni.

* **A Dnieper mellett az erdőségeket annyira kiirtották, hogy maga a folyó veszélyeztetve van általa.** Több ága egészen kiszáradt, a főmeder is sekélyebb s a hajókázás több helyen lehetetlenné van téve. Ez kétségkívül nagy csapás Oroszországra nézve, mert a folyó 9 tartományt megy át s ezek jövedelme nagyrészt innen ered.

* **A tengeri szerencsétlenségek száma a június végéig 600,000 hajó fordul meg az angol kikötőben s 3—4 millió ember utazik rajtok, s így 25 hajón vész**

telenségében áll. A kísérletek, melyeket Kordig a társaság előtt bemutatott, nagy feltűnést okoztak. Kabátját belocsolta az anyaggal, s aztán meggyújtotta; az egész ember lángokban állt, a nélkül, hogy a lángok kabátjában vagy benne kárt okoztak volna. Kordig hasonló szerencsével tett kísérletet a társaság néhány tagján. Majd égő kalappal járt körül a teremben, majd a szőnyeggel borított padlatoz előállított tűzszlop közepére állt s más hasonló módon bizonyította be, hogy találmánya valóban rendkívüli. Zárt edényekben, levegővel keverve, ez anyag szintén veszélytelen. Kordig egy félig telt hordót gyújtott meg és pedig a csapon és tetején egyszerre, anélkül, hogy robbanás következett volna. A világító anyag igen egyszerűen szerkesztett lámpában égethető. Az előtűzre elég egy kis fuvás;

* **Walter Scott** edinburghi nagy emlékszóbrának fülkéibe 30 apró szobrot rendelt meg Edinburgh városa, melyek a nagy regényíró műveinek hősnőit fogják ábrázolni.

* **A leghíresebb szakállas asszony**, Lyons, most szülővárosában Liverpoolban (Amerikában) nyugalomba vonult. 1824-ben született s eredeti neve Westgate Rebeka volt, 1840-ben Lyons nevű ogdenburgi lakoshoz ment nőül s férjhez menetele után nemsokára kezdett nőni szakállja. Hiába használt minden ellenszert, a szakáll tömött és sűrű maradt s egész öveig lenyúlt. Barnum hírhedt muzeumában kiállította e nőt s midőn muzeuma leégett, körutat tétetett vele Amerikába, míg a nő elég vagyonra téve szert, most visszatért hazájába.

* **A hegyi vasutak magassága.** Az Apennini

HALOTTAK NAPJA SZENT-PÉTERVÁROTT.

A SIROKNÁL.

HAZAJÖVET A TEMETŐBŐL.

el egy emberélet. A hajók közül 397 teljesen elpusztult. 797 nagy sérülést nyert s 1808-at kisebb baj ért. Mint rendesen, most is a keleti parton történt a szerencsétlenségek nagyobb része. 31 hajó hibás szerkezete, 69 emberek hibája, s 121 vihar által veszett el. A 274 teljesen elveszett brit hajó közül 25 volt gőzös. A kikötőkben s folyókban 763 hajó szerencsétlenség történt s 617 emberélet veszett el, de e számban benfoglaltatik a «Princess Alice» nagy vesztesége is.

* **Uj világító anyag.** Egy Kordig nevű orosz oly világító anyagot mutatott be a berlini polytechnikai társaságnak, melynek világító ereje vetekedik a gáz fényével. Az új világító-szer petroleum és a foltaláló tikkéző anyag keveréke, melyet fahéj-olaj tesz illatossá. Legnagyobb előnye teljes veszély-

ellenben a szélnek minden mentő nélkül ellenáll. A láng tiszta, fehér s a lámpa szerint különféle erősségű.

* **A párisi nagy nemzeti könyvtárnál** külön fényképező műhelyt állítottak fel, melynek segítségével a nevezetesebb régi kéziratokat és rajzokat többszörösítik, hogy az esetleges tűzveszély vagy más baj ne idézze elő végpusztulásukat. A műhely magában a könyvtár épületében van felállítva, s lehető tökéletesen berendezve.

* **Régi híres festők** műveiből egy egész csoport hevert Florenzben az Uffiziban a lomok közt. Most gondos áttekintéssel kiválogatva több becses darabot találtak. Közük Botticelli «A magusok tisztelgése» című darabját. A régi festmények közt igen sok női arckép volt a múlt századból.

vasut legmagasabb pontja a tenger színe felett 617 méternyire van; a feketeerdői vasut 850 méter, a Semmering az vezető vasut 890, a poti-tiflasi vasuté 975; a szent-gothárdi alagut 1154 méternyire van a tenger felett; a brenni vasut 1367 méter magasra mászik, a mont-cenis 1338 m.; a nyugati pacific vasut 1652, a central-pacific vasut 2140, az union-pacific vasut 2513 és végül az Andeseken átvezető vasut 4769 méter magasságot érnek el.

* **A sólyomvadászat** nagyon elterjedt újabban Franciaországban; szenvedélyes vadászok Irlandból hoztattak kitanított sólymokat vagy Algírból arabokat héjával. Az is régóta divatban van, hogy madarakkal halásznak.

Földrengés által okozott földhasadások.

Hullámzó földrengések.

A földrengés okozta rázkódások nagyon különböző természetűek lehetnek. Nem szabálytalan rezgések azok soha, hanem határozott törvények szerint mennek végbe, de magok e törvények háromféleképpen is lehetnek. A legritkább, de egyszersmind legveszedelmesebb eset, hogy a föld részecskéi olynemű mozgást látszanak kö-

zése. A föld apró részecskéi itt is nemcsak látszanak részt venni ebben a mozgásban, hanem tényleg részt is vesznek benne, még pedig olykor láthatólag. A Messinát elpusztított vész alkalmával 1785-ben nemcsak a tenger vize vette föl ezt a hullámzást, hanem távolról ki lehetett venni azt is, hogyan képződnek a föld felületén majd hullámhegyek, ormójukon egy-egy fával vagy épülettel, majd pedig hullám-

A lisszaboni Szent-Miklós egyház romjai az 1755-ki katasztrófa után.

Arequipa pusztulása az 1868. aug. 13-ki perui földrengéskor.

vetni, minőt az örvényző víz, mely egy közép-pont körül tölcser alakjában kering. Az ilyen földrengésnek, ha csak nem túl gyenge az ereje, mi sem képes ellenállani. Az épületeket elesavarja, sokszor mintegy ketté tőri az egész falazatot, messze hajtva a talptól a felső részt. Olykor talpon álló fákat facsar el gúzsalakulag, sőt előfordult eset, hogy embereket ütött agyon. A talaj ugyanis nemcsak látszik a lökések örvényszerű mozgását követni, hanem tényleg követi is, s az ütés, melyet mér, az által származik, hogy a részecskéket kiragadván nyugalmi helyzetükből, hirtelen és nagy erővel csapja bizonyos irány felé. Hogy a földrengésnek ez a faja milyen különös hatást szülhet olykor, annak illusztrálására bemutatjuk itt a farrai temető egy obeliszkjének rajzát, melyet az 1873. június 29-iki, belluoinak nevezett, de voltaképp egész Olaszországot megrázkódtatótt réngés egészen elferdített. A talpat egészen más világítájék felé fekszik mint eredetileg, az oszlop legalsó darabja ferdén nyugszik rajta, ezen ismét elferdítve a föltötte levő rész és úgy tovább. Valparaisóban egy ily alkalommal három palma egészen összefonott egymás köré, Riobambában pedig több ház egészen megfordult.

Második, nem sokkal gyakoribb, de nem is sokkal ártatlanabb faja a földrengésnek az, midőn a lökések alulról látszanak jönni fölfelé. A földön álló tárgyak, állatok és emberek fölfelé löknek, a könnyebb tárgyak nagy magasságra dobatnak föl, s magok a legerősebb

épületek is elhányják magoktól olykor a fedélzetet, olykor a falak is fölhajíttatnak. A lökések azonban csak kisebb téren ilyen irányúak és a távolság szerint erejüket nagy mértékben veszítik. Ilyenemű földrengés 1783-ban Kalabriában az utszakövezetet is fölfelé dobálta, néhány mérföldnyi távolságban azonban csak gyenge lökések s nem erős morajt lehetett konstatálni.

A leggyakoribb módja a földrengésnek a hullámzó. Olyféle mozgást érez az ember lábai alatt, minőt a folyóvíz, vagy a nyugodt helyzetéből kizavart állóvíz mutat, midőn egyre tovább és tovább látszanak haladni a hullámok és azoknak gyűrű-

völgyek, melyek elnyeléssel fenyegettek a beléjük temetkezni látszó tárgyakat.

A földrengésnek ez a módja nagyon közönséges, s némely vidékeken oly gyakori, hogy a múlt század első felében nem is vették sokba, s abban a véleményben voltak az emberek, hogy nagyobb károkat csak ritkán okoz, valóságos veszedelmet pedig sohasem. Lisszabon veszedelme azonban más véleményre hozta az emberiséget. Három lökés, mely alig néhány másodperzig

A talaj hullámzása földrengéskor.

tartott (1755. november 1.) elpusztította Portugallia virágzó fővárosát, romjai alá temetve a lakosságot kevés kivétellel. Magokban álló falak és épületkomplexumok, vékony deszkaalkotmányok és iromba kövekből épült masszív kupolák zuzattak össze, míg máshol ismét magasba nyuló s gyengébbeknek látszó toronyfalak maradtak épen. S azóta ha nem is akkora, de roppant pusztító erővel bíró hullámzó rengést ismételtlen is tapasztaltak. Ilyen pusztította el

A farrai temető egy obeliszkje az 1873 június 29-ki földrengés után.

1812. március 26-án Caracas városát. Virágvasárnapja volt épen, midőn a nép egészen gyanutlanul sereglett össze a templomokban, s egy ezred katonaság diszörség gyanánt a megtartandó körmenethez fegyver alá lépett az El-Quartel laktanyában. Néhány pillanat alatt bedőlt a székesegyház, romjai alá temetve a hívők hullait, maga a kaszárnya pedig eltűnt az egész ezreddel együtt nyomtalanul. Hasonló sors érte 1868. augusztusban Arequipa, Arika, Islay és Iquique városokat közép Amerikában. E vidékeken a földrengés előbbi időkből nem tartozott a ritkaságok közé, sőt volt év, a midőn husz-harmincz alkalommal, vagy még gyakrabban is lehetett kisebbnemű lökések érezni. A lakosság nem is gondolt a lehetőségre, hogy ily esemény alkalmával még életveszély is állhat elő, midőn a mondott év augusztus 13-án egy hirtelen erős lökés, óriási döröjjel párosulva rázta fel őket. Sok ház már az első lökés alkalmával összedőlt, máshol megingottak a falak, a talaj hullámzó vetődéseket mutatott, s a szabadba rohanó emberek jajszavával télt meg a levegő. Ez alkalommal az említett városok elpusztultak egészen, a lakosok kevés kivétellel szintén oda veszttek. Pedig mint a későbbi vizsgálódások kiderítették, a veszély középpontja nem is e városokban feküdt, hanem tőlük nyugatra a tenger egy helyen.

Az egész hullámzás t. i. mindig valamely középpont körül terjed el, — épen úgy mint a vízbe dobott kő által földézetett hullámgyűrűk, — s ezen a ponton a hatás legerősebb. Ereje fogy,

terem ben" című nagyobb és 10,000 frank értékű festménye képezi, s ez a napokban érkezik meg. A sorshuzás december 15-én lesz, összesen 800 nyere-ményt játszanak ki 41,135 frt értékben. A második nyere-mény 2000 frt értékű, a következő nyolc nyere-mény 1500—1000 frtot ér, stb.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia nov. 8-iki ülésén Kautz Gyula nagyérdemű felolvastatott tartott "A fémvaluta kérdéséről, tekintettel a tudomány jelen állására". Ezután a nagyfontosságú kérdésnek egyik részét, az elméletit tárgyalta. Sok év óta foglalkoztatja már Európa és Amerika tudósait és államgazdait az a kérdés: csupán az arany szolgálaton-e értékmérő vagyis pénz gyánánt, vagy az arany és ezüst együtt? Az utóbbi nézet hívei, a bimetalisták, hevesen véd-ték az ezüstöt, melyet az arany mindinkább kiszorít és elértéktelent; rendszerökön azonban az értekez-ő egy tudományos, mint gyakorlati szempontból helye-tennek tartja magát az egy-valuta rendszere híve-inek vallja. Azt mindazáltal sem lehetőnek, sem kívánatosnak nem tartja, hogy az ezüst mindentűn rögtön félretolassék s arra a végkövetkeztetésre jnt, hogy ha a mivel világot összefüggő egésznek tekint-jük, sokáig az lesz a helyes, ha egyik országban az arany, a másikban az ezüstfémre alapítatik a valuta.

Kautz után egy vendég Kaposi Lucian győri tanár értekezett Hume Dávid lélektanáról, helytele-nek ítélve e bölcsész rendszerét, mely azon alapul, hogy a lélek nem egyéb, mint a különböző észleletek gyűjteménye; Hume törekvése, hogy az összes filo-zófát a tapasztalati lélektanra fektesse, az értekez-ő szerint nem sikerült. — Végül Szilady Áron mutatta be Pesty Frigyesnek "Az éltető vármegyék" című kétkötetes munkáját, melyben a szerző fejtegeti a "comitatus" szó különböző értelmét, a vármegyék közjogi állását, aztán részletes nyomozásokba bocsát-kozik a magyar, erdélyi, drávantúli, boszniai vár-megyék, székek, püspöki jószágkerületek, a zsupán-ságok megvilágítása végett. Pesty egyuttal köszöne-tet mondott az akadémia történelmi bizottságának mely lehetővé tette a munka megjelenését.

A földrajzi társulat és hó 11-iki ülésén Löczy Lajos folytatta kelet-ázsiai utazása ismertetését. Most Tibet ama részéről szolt, mely kínai tarto-mány lett. Komor, barátságatlan népsége fölött egészen papjai uralkodnak, kiknek számára minden házban imazsimolyt tartanak, hogy ha azok elláto-gatnak, legyen helyök az imára. Széchenyi Béla tudvalevőleg nem juthatott el Tibetbe, mert a kínai kormány nem szereti, ha idegen emberek járnak arra, s még fölvilágositának a félvad népet. Löczy érdekesen ismertette uti tapasztalatait, a la-kosságot és szokásait. Az érdekes előadás előtt Fródi Béla titkár jelentette be, hogy a németalföldi föld-rajzi társaság egy szép művet küldött Sumatrából s a portugali társaság több kiadványt, melyek legin-kább Afrikára vonatkoznak.

Uj jótékony egyesület. A budapest-józsefvárosi szegény tanulók fölségelésére külön jótékony egylet van alakulóban. Az iskoláskor által kezdeménye-zésre fölkerült Pulszky Polyxena kisasszony és Gyulai Pál felhívták különösen a Józsefváros lelkes höl-gyeit egy értekezlet tartására, mely vasárnap meg is történt. Az alakuló egylet céljánál eredetileg az volt kitzúve, hogy a szégyensorsu tanulokat ruhá-val és tanszerekkel segítse; György Aladár indítványára azonban elhatározta, hogy a szegény ta-nulók segélyezésén kívül fölveszi az egylet pro-gramjába mindazt, a mi a népevelési egyesületek feladatai közé tartozik. Tizenöttagu bizottságot vá lasztottak az alapszabályok kidolgozása végett; a bizottság elnöke Pulszky Polyxena k. a. Minthogy a karácsony, a mikor a szegény gyermekek közt a ruhaneműeket kiosztani szokták, már közeledik, a bizottság lehetőleg rövid idő alatt előterjeszti javaslatát.

Gyermekmenedékely a fővárosban. A királyi pár ezüst lakodalmanak emlékére a fővárosi köz-gyűlés szászert frtot szavazott meg egy új jótékony intézetre, melynek "Ferencz József és Erzsébet gyermekmenhely" lett volna a címe, de a kiküldött bizottság azt a véleményt adta, hogy egy külön intézetre kevés az összeg, s legjobb lesz fölhasználni az eszmével, az évi kamatokat pedig adják a meg-elvő "gyermekmenhely-egyletnek", mely sokkal kiterjedtebben gyakorolhatja a jótékonyt, mint valami külön egyesület.

20,000 frtos alapítványt tett Troll Ferencz apát és pécsi kanonok és hó 8-án, mint a pécsi püs-pök beiktatási ünnepélyének harmadik évforduló-ján. Az alapítványból a püspöki megye minden es-perességi kerületében évenként egy érdemes tanító fog 40—50 frttal megjutalmaztatni. — Krausz Já-nos apátkanonok s a kassai seminariun kormány-zója pedig 10,000 frtos alapítványt tett, melynek kamatai a kassai egyházmegye káplánjainak segé-lyezésére szolgálnak.

Egyház és iskola.

A földregés Horvátországban. Az e hó 9-iki földregés nagy területet megrázkódtatott Boszniától kezdve egész Bécsig; a magyar Dunántúl is éreztek mindenütt, de károk nem okozott, s Domboriban (Zalamegye) is, melynek környékén nálunk legerő-sebb volt, a torony szenvedett sérüléseket s néhány kényt. Annál nagyobb a pusztulás Horvátország-ban, Zágrábban és környékén, s a rengések e hó 9-ike óta is többször ismétlődtek, nem oly pusztító mérv-en, mint akkor nap reggeli 7 óra 34 perczkor, de elég megfélemlítőleg a megriadt lakosságra, mely nem mer felé alá vonulni, s tömegesen menekül a városból.

Mi ujság?

Némelyek állítása szerint e hó 9-én már reg-gel 5 óraker erős moraj és földalatti zúgás hallat-szott. Éjjel nagy szélvihar tombolt. Reggeli 7 óra 34 perczkor (mint a megálló órák mutatják a végzetes perczet) következett be a katasztrófa, dörgedelmes földalatti morajjal, melybe sivító, buzgó hangok vegyültek. A rázkódásra a város utcai azonnal porfel-legbe burkolóztak. A vakolat omlott mindenhol, re-csesés, ropogás hallatszott; tüzfalak, kémények zu-hantak le. A nagy rázkódás hosszú ideig, 36—40 másodperczig is tartott. Egy óra alatt még két lö-kést éreztek, de azok már gyöngébbek voltak. El le-het mondani, hogy alig van ház Zágrábban, mely sérülést nem szenvedett volna. A nagy épületek, a templomok, az állami épületek, a hivatalos és uri lakások szenvedtek legtöbbit, melyek falai összer-pezedtek. Számos ház lakhatatlanná vált. Emberélet nem esett áldozatul, de többen megsérültek. A régi székesegyház szentélye fölött a boltozat leszakadt, a tornyon nagy repedés támadt. Az érseki palota va-kolata leomlott, boltozatai megrepedtek. A Mark-templom csucsafa ledől, s az ott dolgozó kőműve-sek közül négy súlyosan megsebesült. A Katalin-templom homlokuscsa is ledől. Az egyetem, a pénzügyigazgatóság épülete, a katonai főparancsnok lakása, a kanonoki lakások, a horvát takarékpénztár, a kereskedelmi bank háza, a kadet-iskola, a ferenc-ziek temploma, az irlalmasok kórháza, mind na-gyon sokat szenvedtek. A király rögtön értesítettvén a csapásról, azonnal 10,000 frtnyi segélyt küldött. Az országgyűlésen a bán a további segélyt kiltásába helyezte. Esti 11 óraker és másnap 6 óraker ismét néhány gyöngé lökés jelentkezett. E hó 11-én haj-nalban, délebb újra rengés volt, a déli olyan, hogy az országgyűlésről a képviselők rémulve futottak ki. Legnagyobb károk történtek az alsó Illiczában, a Száva-utczában, a Lahise-utczában és a káptalanban. A ferencziek temploma és Zsvikovic osztaletanásos villája utólagosan összedől. A muzeumban a római és görög vázak összetörték. A kadet-iskola a 11-iki déli földregéskor omlott, de a növendékek már akkor kiköltöztek belőle. Az összes bíróságok, vala-mennyi iskola és hivatal megszüntette működését. A családok a téreken sátor alatt, kocskiban, omnibu-szokban huzták meg magokat. A károk eddig még meghatározhatatlanok. Különösen sokat szenvedtek a felső emeletek és a padlás-lakások, melyekben Zágr-áb bővelkedik. A dohánygyár és katonai főparancs-nokság épületei annyira megrongáltak, hogy bezá-rattak.

Bedekovics miniszter az érseki palotában volt szállva, s a nagy rengés alatt befutott az érsekhez, ki így szolt hozzá: "Ezt a tréfát nem érdemeltük meg", mire a miniszter így válaszolt: "De nem tréfa ez eminenciád! A ház összevagyik, és ha nem sietünk, mindnyájunkat elvisz az örög, habár az érsek palo-tájában vagyunk is." Az érsek most kertésze sobá-jában lakik.

Zágráb környékén a templomok, iskolák és uri lakok vagy rommá lettek, vagy tetemes kijavi-tásra várnak. Steyenevceben az örültek háza, Lepog-lavában a feyrlház nagy sérüléseket szenvedett.

A nov. 9-iki nagy földregés, mint be van bizo-nyítva, elhatott Budapestre is. A nagy gőzmalmok-

ban tisztán érezték s az órásknál nagy ingaórák, melyeket csak ritkán kell fölhozni, megállottak.

A Horvátországot sújtott nagy csapás a legmé-lyebb részvetet gerjeszti mindenütt, s a társadalmi téren azonnal megindult a mozgalom, hogy a csapást enyhíteni lehessen. Gyűléseket rendeznek, a lapok adakozásra hívják föl a közönséget, s a közönség bizonyára meg is hozza a részvét áldozatát s vissza fogja téríteni a zágrabiaknak azt, a mit a szegedik-eknek nyújtottak. Debreczen város közgyűlése 500 frtot szavazott meg, s azonnal rendeltetési helyére küldötte. Bizonyára országszerte nyilvánulni fog e részvét.

Lapunkban az adakozások sorát szerkesztésé-günk részéről 10 frttal megnyitjuk.

A király e hó 11-én általános kihallgatást adott, s összesen 94 személyt fogadott. A kihallgatások előtt ő felsége Tisza Kálmán miniszterelnököt fo-gadta, ki mint valóságos belső titkos tanácsos letette az esküt.

A trónörökös Máramarosban. Rudolf trónörökös e hó 8-án reggel érkezett Máramaros-Szigetre, hol a lakosság igen ünnepélyesen fogadta. A főherczeg a kincstári igazgatósági épületben van szállva, sógorá-val, Lipót bajor herczeggel. Kíséretében vannak Ho-zy gróf, gr. Zichy Gábor, Bombelles főudvarmester, és Pazvinger festő. Rövid ideig tartó reggeli után az előkelő társaság a kuzi völgybe indult medve-va-dászatra, de eredmény nélkül. Azóta naponként meg-ujultak a vadászatok különböző helyeken, de még eddig egyetlen medve sem esett áldozatul. Az e hó 11-iki vadászaton négy medvét zaklattak föl a haj-tók, de egy uri vadász fegyvere véletlenül elsült, s a vadak elmenekültek minden baj nélkül. Vadászat után a trónörökös azt mondta: "Az lesz még szép, ha nem lövök Máramarosban medvét."

Petőfi 15 költeményének kéziratát, a melyeket közlebbi számainkban tettünk közzé, átadtuk a nemz. muzeum könyvtárának. Az intézet nevében Majláth Béla könyvtárör külön levélben mondott köszönetet e becses ereklyékért az adományozóknak, Neumann Károly nyug. lelkes urnak.

Budapest történelmi emlékeinek összegyűjtését s esetleg kiállítását tervezzi jelenleg néhány ügybarát. Az orsz. nőparkiállítás alkalmával óhajtkák azt, mint mellékiállítást, létesíteni s gondoskodniak, hogy az érdekes tárgyakat a látogatóknak szakértők magyarázzák.

Kisfaludy-jubileum. Győrön is megülk Kis-faludy Károly halálának félszázados évfordulóját. Az előleges terv szerint Győről Thétre, a költő szülő-helyére is el akarnak járulni, de mivel ott új házat emeltek ama régi helyén, melyben a költő született, sokan ellene vannak, hogy e házat jelöljék meg emléktáblával. A győri ünnepély e hó 20-án este a színházban lesz, emlékbeszédrel, melyet Kovács Pál veterán írónk tart, allegoriával és "Családások" vigjáték előadásával.

Garay János emléksobrára Csapó Vilmos tolna-megyei nagybírtokos 100 frtot adott s egyuttal a "Tolnamegyei Közlöny" szerkesztőjéhez intézett levelében kijelentette, hogy Garay életrajzának kiadási költségeit kész viselni.

A nemzeti muzeumot a mult héten a király főudvarmestere, Hohenlohe herczeg több tábornok kíséretében megsejmelte. Magnéztek az összes tár-latot s a Deák-szobát, s a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a gyűjtemények gazdagságáról és a ren-dezésről. Midőn a Deák-szobában Hohenlohe a sarokban álló ruhatartón a nagy kalabriai kalapot meglátta, a kalauzólo Pulszkyhoz fordult s azt mondá: "Ezt a kalapot oly régóta ismerem, mint magat a boldogult öreg urat."

A főváros képzőművészeti bizottsága közlebb eszmeeserét folytatott arról, hogy a városház ter-mébe szánt szobrok kit ábrázoljanak. Kétféle nézet uralkodott. Az egyik országos nevezetességű férfiak óhajt, a másik pedig a város körül érdemekek szerzett polgárok, minő a nagy alapítványt hagyó Szilágyi István, Mayer, az árvaház alapítója, Beli-czay bábsütő, vagy Wesselényi Miklós, ki a nagy árvíz alatt annyi áldozatot hozott, gr. Baththyán, a városliget ajándékozója, Kossuth stb. Az utóbbi né-zet felé hajlott a többség. Végre albizottságot küld-tek ki Zichy Antal, Lipthay b. tagokból, kik Salamon Ferenczcel, a város történetírójával értekeznek

az egyének kijelölése végett. Ezután b. Lipthay meg-említett, hogy a lánczhid-téren mily izléstelenül lesz összeszorítva a király lovag-, Széchenyi álló-és Deák ülő-szobra, azt hiszi, hogy Deák szobrárt az élénk Deák-terre kellene helyezni. Elhatározták, hogy ez indítvány megvitására építészek, szobrá-szok és festőköl álló értekezletet fognak egybe-hívni. Br. Lipthay másik indítványa: egy szepítési egylet alakítása, melynek célja volna közadakozás-ból képzőművészeti czelokat (nyilvános emlékek emelése, templomrestauráció) előmozdítani, hely-esléssel találkozott s a bizottság elhatározta, hogy a gráci hasonló egylet alapszabályait meghozatja.

Római sir a császárfürdőben. Pár nap előtt esa-tornázás közben a császárfürdőnél nagy kőkoporsót találtak, mely másfél ölnyi hosszú. Kellő gondal, az értesített szakfélélyelő Szombathelyen, 72 éves ko-rában. — TARRODY JÓZSEF, N.-Kanizsa város alkapi-tánya. — BOLT ANTAL, a szabadságharcban had-nagy, szegedi asztalos-mester, ki 30 évig hordozott egy golyót testében, melyt csak pár hó előtt vehet-tek ki. — KADÁCS DANIEL, még a Napoleon elleni harcok veteránja, Kolozsvár egyik tipikus alakja, kit évek hosszú során át mindig ott lehetett látni a színházi előadásokon. — TAUFFER EDUARD 58 éves korában Kolozsvárt. — DENK FERENCZ volt tisz-tartó, 64 éves korában Pozsonyban. — NEUMAYER GÁSPÁR igazgató tanító, 66 éves korában Mohács-on. — ASCHENDORFER FRIGYES kartongyáros, Győrött. — BOROMISSZA ROMÁN a bécsmegyeri Jankováczon. — LESS ANTAL ügyvéd 27 éves korában Balassa-Gyar-maton. — RUSZINKO ENDRE eperjesi ügyvéd 53 éves korában. — HOSIG PETER kereskedő, 38 éves ko-rában. — NOVÁK ISTVÁN, NOVÁK GUSZTÁV képviselő fia, harmadéves joghallgató, 22 éves korában Buda-pestben.

Özv. báró PONGÁCZ GUSZTÁVNE szül. KRÉZ BORBÁLA, 62 éves korában Budapestben. — UDVARDY JÁNOSNE szül. EPERJESY TERÉZ, a magyar tud. akadémiá tagjának neje, 67 éves korában Egerben. — ÖZV. TOTTH LÁSZLÓNE szül. DOMJÁN Mária, 61 éves ko-rában Kecskeméten. — ÖZV. BENE JÁNOSNE szül. RÓNY ANNA 64 éves korában Kis-Zomborban. — LANG DÁVIDNE szül. HAIN LUJZA 55 éves korában Budapestben, honnan holttestét Temesvárra szállították. — MIKÓS NÁNDORNE szül. HOFFER LUJZA Komá-romban. — ÖZ. THANHOFFER FERENCZNE, Thanhoffer Lajos egyetemi tanár édes anyja.

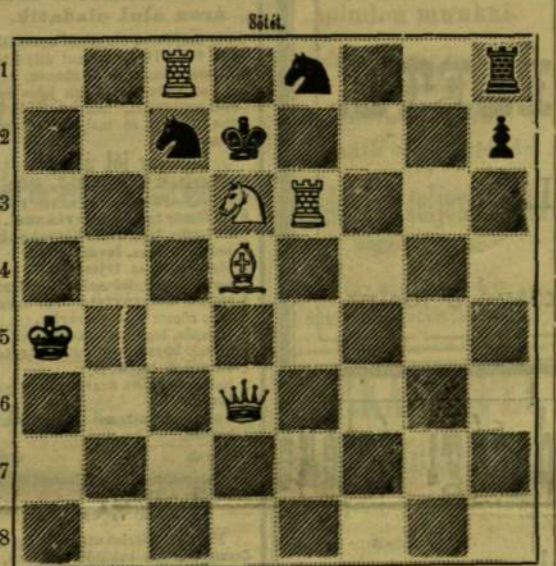
Halálozások.

Elhunytak a közlebbi napok alatt LINZBAUER I. vag. udvari építész, ki a főváros számos díszes épülete által (többi közt a Haas-féle palotát is ő építé) tette emleketessé nevét; izlése, tudománya és technikai ismerete által tekintélyes helyet vívott ki magának építészünk közt, s a festészetet is nagy hivatottsággal művelte; 42 éves korában hunyt el, özvegyet s két kiskorú árvát hagyva maga után. — KRISSEL ISTVÁN, debreczeni jeles orgonakészítő, Bu-dapestben, hová orvosi tanácsos kérti jött. — NAGY FERENCZ, esztergomi ügyvéd és városi képviselő. — ZSARRÓ PETER, a makoí ref. iskolának több mint ötven év óta tanítója. — ISTOCZY IOKACZ, nyugalma-zott fogházfélyelő Szombathelyen, 72 éves ko-rában. — TARRODY JÓZSEF, N.-Kanizsa város alkapi-tánya. — BOLT ANTAL, a szabadságharcban had-nagy, szegedi asztalos-mester, ki 30 évig hordozott egy golyót testében, melyt csak pár hó előtt vehet-tek ki. — KADÁCS DANIEL, még a Napoleon elleni harcok veteránja, Kolozsvár egyik tipikus alakja, kit évek hosszú során át mindig ott lehetett látni a színházi előadásokon. — TAUFFER EDUARD 58 éves korában Kolozsvárt. — DENK FERENCZ volt tisz-tartó, 64 éves korában Pozsonyban. — NEUMAYER GÁSPÁR igazgató tanító, 66 éves korában Mohács-on. — ASCHENDORFER FRIGYES kartongyáros, Győrött. — BOROMISSZA ROMÁN a bécsmegyeri Jankováczon. — LESS ANTAL ügyvéd 27 éves korában Balassa-Gyar-maton. — RUSZINKO ENDRE eperjesi ügyvéd 53 éves korában. — HOSIG PETER kereskedő, 38 éves ko-rában. — NOVÁK ISTVÁN, NOVÁK GUSZTÁV képviselő fia, harmadéves joghallgató, 22 éves korában Buda-pestben.

Özv. báró PONGÁCZ GUSZTÁVNE szül. KRÉZ BORBÁLA, 62 éves korában Budapestben. — UDVARDY JÁNOSNE szül. EPERJESY TERÉZ, a magyar tud. akadémiá tagjának neje, 67 éves korában Egerben. — ÖZV. TOTTH LÁSZLÓNE szül. DOMJÁN Mária, 61 éves ko-rában Kecskeméten. — ÖZV. BENE JÁNOSNE szül. RÓNY ANNA 64 éves korában Kis-Zomborban. — LANG DÁVIDNE szül. HAIN LUJZA 55 éves korában Budapestben, honnan holttestét Temesvárra szállították. — MIKÓS NÁNDORNE szül. HOFFER LUJZA Komá-romban. — ÖZ. THANHOFFER FERENCZNE, Thanhoffer Lajos egyetemi tanár édes anyja.

SAKKJÁTÉK.

1093-dik számú feladvány Ehrenstein M.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre máttot mond.

Az 1088. sz. feladvány megfejtése.

- Wolff A.-tól.
- Megfejtés.
1. H43—f4	--- Kd4—e5 (a)
2. Vg3—e3	--- Kc5—b6—d6
3. Vc3—e7	mat.
- a.
1. ---	--- g5—f4 (b)
2. Vg3—e3	--- Kd4—e4
3. Bc5—e5	mat.
- b.
1. ---	--- Hh3—f2
2. Hf4—e6	--- Kd4—e4
3. Bc5—e5	mat.
- Helyesen fejtették meg: Veszprémben Fülöp József, Sirospatakon Gézez Károly, Debreczenben Zagyva Imre, Nagy-Dobronyban Németh Péter, Buda-pestben K. J. és F. H. Karakón Homolka János. A pesti sakk-bör.

Szerkesztői mondanivaló.

B. J. Nem jó uton van. Humora izetlen, sőt izlé-stelen. Kivált a "Betegen" című befejezése nagyon is csunya dolgot juttat az olvasó eszébe. "A vallomás" na-gyon durva humor; a "Tudós"-ból lehetne csinálni va-lamit, de kevésbé pongyolán kellene kidolgozni. Xanthó. (N. K.—s). A vers későn is jutott kezünk-höz, de nem is lett volna közzölhető. Hasonlókölből nem kérünk. Vadászaton. Most jó, közzölhető. Az újabban érke-zett (Kondoros család) név sikerültebb. Oh ne bántsd. Elég csinos. Csak hogy a gondolat benne sem nem új, sem nem izmos. S. S. és B. K. Halottak napjára irt verseik későn jutottak kezünkhez. K—y M—r. E kis nótá sem jobb az előbbinél, azaz hogy nincs benne semmi. Szomorú dalok. Az L számú közöljük. — Az előbbivel kívánatos szerint tettünk. Kéyll. A történetes elég jólylles; de kidolgozása nagyon gyarló. A náviság eszteleniség megy benne. Nem készíthetők. Halkan jeng a látnak ... Boldog, boldogabb, legboldogabb. Nézd az ősi ... Népdal. Ne felejtset adtál. — Szívem, szegény szívem ... A szerelem uija. — Síromra. Dalolni vágyom.

Tartalom.

Szöveg: Köszegi Károly. — Fecskeimhez. Költemény. Fejes István. — Múntázás Erdélyben 1825-ben. Déryné naplója II-ik kötetéből. — A sutulás. Kisvártól. — A "Théâtre francais" otthon. — Különc angol vérendelkezők. — A góháza. Verne Gyula regénye. — Egyeylet. — Hullámzó földregések. — Lama-Zura klástrom Tibet határán. — Halottak ünnepe Szent-Pétervárott. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakk-játék. — Heti napár. Köpek: Köszegi Károly. — Nagy-kőrösi csász. Biczó Géza rajza. — Sutulás. Biczó Géza rajza. — A Théâtre francais tagjai otthon. Arcképek a "Théâtre francais" zöld terében készített vázlat után. — Lama-Zura klástrom Tibet határán. — A gó-ház. — Halottak napja Szent-Pétervárott: A síroknál. Hazajö-vet a temetőből. — Hullámzó földregések (5 ábra).

HETI NAPTÁR. Nov. hó.

Nap	Katholikus és protestans	Görög-Orosz	izraelita
14V C 26 Szerap. vt. C 25 Szarápion	9 E 21 Azindin	11	
15H Lipót ögróf Lipót	3 Azeponim	19 Benj.	
16K (bón, Othmar Öthmár	4 Nagy Joanicz	13	
17S (Szud, Geregly Hungé	5 Galaktion	14	
18C Jenő, Jolan Otta, Géza	6 Pál püsp.	15	
19P Erzsébet v. k. Erzsébet	7 Meléji 33 vt. 16		
20S Valóisi Bódog Jenő, Ponciána 8 Mihály anyj. 17 K. Jaj.			

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 25-én 3 óra 22 percz.

Köszvényeseknek.

Kwizda F. J., cs. k. ndv. szállítóknak, Korneuburgban. Örömmre szolgál Önt tudósíthatni, miszerint köszvényfolyadékaik kitűnő eredményt értem el. Több mint 6 hó óta egyetlen éjjel sem alhattam a heves fájdalmak miatt lábaimban, most pedig csak egy leveg köszvényfolyadék fölhasználása után a fáj-dalmak majdnem egészen megszűntek, és én zavartalan álmat élvezhetek. Kérem, küldjön még néhány üveg köszvény-folyadékot, hogy fájdalomaimtól teljesen megszaba-dulhassak. Szered, 1880. april 30-án. Idősb Rieger Fülöp. Kapható minden jónévi gyógyszerüzletben. — Fő letét Kwizda Ferencz János, cs. k. udvari szállító és kerületi gyógyszerésznél, Korneuburgban.

Kwizda Ferencz János, cs. k. ndv. szállítóknak, Korneuburgban.

Örömmel veszek alkalmat, Önnek tudósásra hozni, hogy cs. k. szabad. üditő nedvét csúznái, vala-mint nagyobb erőfeszítések előtt és után az idegek erősítésére, a legjobb eredménynel alkalmaztam; mellékelve küldök néhány levelet, melyekből kive-heti, hogy üditő nedve itt máris igen keresett és nagyra becsült gyógyszer képez. Végül megjegyzem, miszerint Marais ur, a „Galka” nevű híres ügető kanca tulajdonosa, az üditő nedvet egész rendkívüli sikerrel használja, és ajánlom annak használatát a legmelegebben minden lótulajdonosnak. Paris, Rue Grenelle St. Germain. De Montigny gróf. előbb fölélygölője a francia méntelepeknek és fölvaszám, a sanmurri lovassági iskolában. A beszerzési forrásokra nézve utalunk a mai számunkban foglalt "Állatgyógyszerek" című hir-detésre. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. sz.)

Minden szakkiállításon első érmekekkel s díjakkal kitüntetve.

GEITNER és RAUSCH

Budapest, Váci körút 21. szám, az „iparudvarban.“

Fejskendő- és szivattyu-gyár.

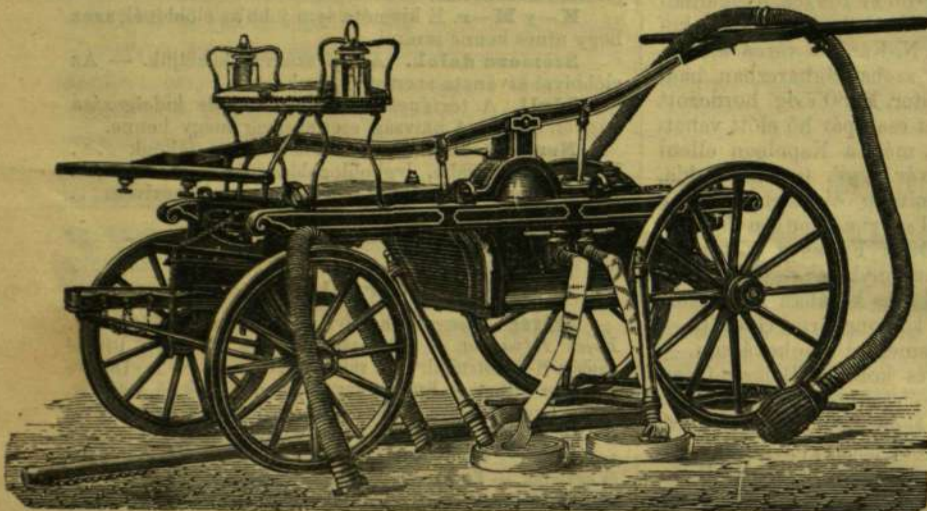
Szerelő- és javítóműhelyek,

tűzifejskendők

városok és községek részére,

gőzmozdony és kertifejskendők

nagy választékban, a legolcsóbb árakon.

MINDENNEMŰ KUTAK, SZIVATTYÚK

szállítását és felállítását eszközöljük.

3000-en felüli általunk szerelt kut áll működésben.

Árjegyzékkel és részletes költségvetésekkel magyar vagy német nyelven, bérmentve készséggel szolgálunk.

A FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

MAGYAR SZENT ERZSÉBET ÉLETE.

Irta
Dr. TOLDY LÁSZLÓ.

Képekkel illusztrálva.

Ára füzve 80 kr. — Diszkiadásban kötve 5 forint.

A szabad forgalom nemzetgazdasági értéke

és
teendők a közlekedés ügyében.

Irta **KUBINYI LAJOS.**

Ára füzve 60 kr.

OKTATÁS A GYÜMÖLCS- ÉS EPERFATENYÉSZTÉSBE.

Utmutatásul a nép és népoktatási intézetek számára.

A csász. kir. földmívelés és bányászati magas ministerium által 1855 jutalmazott pályamunka.

Irta **GÖNCZY PÁL.**

Második bővített kiadás. Ára füzve 30 krajczár.

Teljes végeladás

jelentékenyen leszállított árak mellett

kötött- és szövött árukból,

az üzlet fölösztatása miatt.

Linhart Nándor, Budapest, Váci utca 10. szám.

Dr. Pattison
kőszvény-gyapoltja

azonnal enyhíti és gyorsan gyógyítja a 6076

kőszvény és csúsz

minden nemét, ugymint: arcz-, mell-, nyak- és fogfájásokat, fej-, kéz- és térd-kőszvényt, tagszaggatásokat, lát- és agyékfájásokat.

70 krajczáros egész, és 40 krajczáros fél, csomagokban Budapeston Török József gyógyszerárban a szent Lórándhoz, király-utca 12.; Aradon Bokor A., szent-utca 1.; Temesváron a Jahnoh C. gyógyszer- és csomag-királyhoz.

Örök emlékül!
Életnagyságn arczkép csak 3 forint

festetik, egy fénykép és 1 frtnak azonnali beküldése után. A 2 frtnyi maradvány a szállítás után fizetendő. Legfinomabb kivitelű! Hasonlatosság a megismeréséig. Szállítást ide 5-8 nap.

BODASCHER W. műtérme,
Bécs, II., Grosse Pfarrgasse 2. B.

Majdnem elajándékozva

A megkötött „nagy britannia-életrajz“ 500 példányos kiadásától átvett örökös raktár beállítás nagy fizetési kötelezettségek s a helyiségek teljes kiürítése miatt

75 százalékkal a becsáron alul eladatik,

tehát majdnem elajándékoztatik. (Csak 6 frt 70 kr., mutat alig 5 lén a tiszta munkabér értékeinek, kapható az alábbi kiválóan teljes britannia-életrajz, mely azelőtt 80 frtna került, és melynek fehéren maradványát

25 évig jót állunk.

6 db asztali és asztali pengével.
6 db valódi angol brit. szent Vili.
6 db tómor brit. szent évokanál.
6 db legfin. brit. szent kávékanál.
1 néhéz brit. szent levesmerő.
1 kőmör brit. szent tejszemő.
6 legfin. horv. felszolgáló-tálca.
6 kőmör kényesítő brit. szent.
3 pompás legfin. ezüsttálca.
1 kőmör bors- vagy ezüstkortó.
1 teaszűrő, legfin. fajta.
2 halásos s alon asztali gyertyatartó.
2 legfin. alabastor gyertyatartó-karima.

50 darab. 0067

Valamennyi itten felsorolt 50 db dísz tárgy együtt véve

6 frt 70 kr.

Megrendeléseket utánvét vagy az összeg előzetes beutalás mellett, a mi a készlet tart. teljesítenek

Blau és Kann,
a britannia-életrajz gyártó fő leltője
Bécs, I., Elisabethstrasse 6.

Számlaként által rendelkezésre, nyilvános megkötés végett iradókban a kőmör és díszmerő levelek.

Megrendelésnél előz. ezim:
Blau és Kann Bécsben.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (egyetem-utca 4. szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

CONSUELO.

Franciaul irta
George Sand.

Fordította
ZOMORFALVI.

Három kötetben.
Ára füzve 5 forint.

Dr. Pattison

azonnal enyhíti és gyorsan gyógyítja a 6076

kőszvény és csúsz

minden nemét, ugymint: arcz-, mell-, nyak- és fogfájásokat, fej-, kéz- és térd-kőszvényt, tagszaggatásokat, lát- és agyékfájásokat.

Cs. k. kizáról. szab. újonnan javított

RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legújabb találmány a Bogand, amerikai tudor után újonnan javított ruganyos sérvkötő Politzertől, ép nagy árak, valamint nők és gyermekek számára; rugók nélkül, tiszta gummiból művészielleg szerkesztve, s azon csúsz van, ho. y még a legújabb sérvkötő is a legrövidebb 135 alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép úgy nappal, a legírásztóbb u.n.a. vagy sok járka. 48 m lett, mint szintén éjjel alvásnál is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásban a legkevésbé is akadályozva lenne. Nagy hasznal jár, ha éjjel át is a testen marad, midán akkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részre.

Árak: egyezsű 6-7 frt; kettős 10-15 frt; gyermekeknek félrel csúszban.

Nagy raktár angol és francia acélsérvkötőkkel, suspensoriumokkal, szöv. gummiókkal, valamint s-arvaslőről is. A saarvaslőről és gummi suspensoriumoknak az a csúsz, hogy a terjedt megalkotják.

— Méhfejskendők, léghárkák, ágy-tétek, honapszám-orszok, órákészülékek, gummi harisnyák és minden gummiáru-alkoték. Sérvkötőknél megjelölendő, ha jobb, vagy bal felől vagy kettős legyen, és egy szinten a derek bősége is.

Megrendeléseket utánvét mellett póta fordítással eszközöl 5901

Politzer Mór Budapest, Deák-Ferenc-utca.

70 krajczáros egész, és 40 krajczáros fél, csomagokban Budapeston Török József gyógyszerárban a szent Lórándhoz, király-utca 12.; Aradon Bokor A., szent-utca 1.; Temesváron a Jahnoh C. gyógyszer- és csomag-királyhoz.

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

LEGJOBBAK A VILÁGON.

Első rendű 150 éremmel kitüntetve

PÁRIS 1878 arany érem

3 FORINT HAVI részletfizetésekkel

5 év utánvétel ellen örökös ajándék

5 év teljes jótállás.

NEW-YORKI SINGER TÁRSASÁG fenti gyárjegyvel

Neidlinger S. vezérügynök.

Vezérügynökség Budapest: Váci utca 26-ik szám.

DUMASSÁNDOR érdekes regényei

„Gróf Monte-Christo“ 12 kötet 7 frt 20 kr. helyett, csak 3 frt 60 kr.

„Margit királyné“ 6 kötet 5 frt 60 kr. helyett, csak 1 frt 80 kr.

„Monsieur de Sancy“ 8 kötet 4 frt 80 kr. helyett, csak 2 frt 40 kr.

„Nagyvénk“ 8 kötet 4 frt 80 kr. helyett, csak 2 frt 40 kr.

„A három testőr“ 6 kötet 3 frt 60 kr. helyett, csak 1 frt 80 kr.

„Husz év múlva“ (A „Három testőr“ folytatása) 8 kötet 4 frt 80 kr. helyett, csak 2 frt 40 kr.

„Bragelonne gróf“ (A „Három testőr“ vége) 18 kötet 10 frt 80 kr. helyett, csak 5 frt 40 kr.

Az egész gyűjtemény 66 kötet, 39 frt 80 kr. helyett csak 19 frt 80 kr.; egytől egytől meg. A könyvek egész ép és új állapotban vannak, mire névbe ezúttal teljes felelősséggel vállal. Kimerítő könyvtárjegyzekek — leszállított áru regényjezek — kivétel nélkül ingyen és bérmentve.

BUDAPEST DOBROWSKY & FRANKL
(IV. egyetem-utca 2. sz.) könyvkereskedés.

A Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4. szám) megjelentek és minden könyvárusnál és könyvkötőnél kaphatók:

az 1881-ik évre szóló általánosan kedvelt dús tartalmu

NAPTÁRAK

ugymint:

ISTVÁN BACSI NAPTÁR. XXVI ik évfolyam. Füzve 50 kr

PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR. XXVII. évfolyam. Szerkeszti Dúzs Sándor. Füzve 50 kr.

FALUSI GAZDA NAPTÁR. XVII. évfolyam. Szerkeszti Sporzon Pál. Füzve 80 kr.

LIDÉRCZ - NAPTÁR. XX. évfolyam, képekkel; tartalmaz bűneseteket, csodálatos tümenyek-, tündéregéket-, vadász és utikalendok stb. Füzve 60 kr.

HONVÉD-NAPTÁR (együttal katonai naptár), szerkeszti Áldor Imre. XIV dik évfolyam. Füzve 60 kr.

NÉPZÁSZÓ NAPTÁR. Szerkeszti Áldor Imre. XIII. évfolyam. Füzve 40 kr.

KOSSUTH-NAPTÁR. Szerkeszti Honfi Tihámér. XI. évfolyam. Füzve 40 kr.

NEMZETI NAGY KÉPES NAPTAR. Teljes tiszti czimtalárral. XIII. évfolyam. Füzve 1 frt.

NŐK NAPTARA, XIII. évfolyam. Füzve 60 kr.

EÖTVÖS-NAPTÁR. Kiadja az Eötvös-alap gyűjtő központi bizottsága, néptanítók számára. IV. évfolyam. Füzve 60 kr.

BORÁSZATI NAPTÁR. Szerkeszti Nyáry Ferenc. VIII. évfolyam. Füzve 80 kr.

NEVESSÜNK! Uj humorisztikus naptár. XII. évfolyam. Füzve 40 kr.

HATARIDO-NAPTÁR, mindenemű hivatalnokok, ügyvedek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 tures lap-pal ellátva, irópapíron és kemény kötésben 1 frt 20 kr.

A MAGYAR NÉP NAPTÁR. Szerkeszti ifj. Tatár Péter. Képekkel. XXVI. évfolyam. Füzve 30 kr.

UJ FALI NAPTÁR, egész iv 20 kr.

Neuer illustrirter VOLKS-KALENDER für Ungarn und Siebenbürgen. XV. Jahrgang. Geheftet 50 kr.

WANDKALENDER, ein ganzer Bogen 20 kr.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A VÉRES PÉNZ.

Regény.
Irta
William Cobb.

Fordította
Csukási József.

Ára füzve 1 forint.

FÁY ANDRÁS.

Mesék és aphorizmak.

Két kötet.
Kötve 1 frt 60 kr.

ZSILINSZNYI IMRE.

MAGYAR HÖLGYEK.

Történelmi éle. és jellemrajzok
Füzve 1 frt.

PERLAKY MIHALY.

Népszerű szözlészeti és borászati kézikönyv.

Vegytani és köztapasztalatók nyomán.
Számos fametszvényével.
Füzve 1 frt 50 kr.

Legújabb füzet!

BUDAPESTI SZEMLE

a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkeszti

GYULAI PÁL

november—december. 48-ik sz. Ára füzve 2 forint.

TARTALMA:

I. AZ ISZLÁM ÉPÍTÉSZETI EMLÉKEI KAPCSOLATBAN A MUHAMMÉDÁN VILÁGNÉZETTEL. — Goldziher Ignácztól.

II. REMUSATNÉ EMLÉKIRATA. Quarterly Review után, angolból. — A. D.

III. STANLEY AFRIKAI UTAZÁSA. (II.) — Téglás Gábertől.

IV. ÁLLAMTUDOMÁNYI IRODALOM AZ ÚJ GÖRÖGÖKNÉL. (II.) — Télyi Ivántól.

V. NÉHÁNY SZÓ A KELETI KÉRDÉS KÖRÜL. — Szentkirályi Mórictól.

VI. AZ ETRURIAI VÁZA. Beszély. Merimée Prosper után, francziából. — Belényesi Gábertől.

VII. KÖLTEMÉNYEK: Szilóim. — Vargha Gyulától. — Burnsól (I-IV.) — Lőrinczi Lehr Zsigmondtól.

VIII. A MAGYAR ZENE JÖVŐJE. — Bertha Sándortól.

IX. ÉRTESÍTŐ: Szász Károly: Gróf Széchenyi István. Angyal Dávid. — Dr. Károlyi Árpád: A Dob-Balassa féle összeesküvés. i. k. — Ifj. Ábrányi Kornél: Edmund párbaja. — y. — Legués E. A nőkeresési története. A. D. — Fournier A.: Gents und Cobenzl. Wertheimer E. — Mac-Carthy: History our own Times. Szilágyi Sándor. — Philosophiai írók tára.

A Budapesti Szemle tájékoztatni igyekszik a magyar közönséget azon eszmékről, a melyek világszerte foglalkoztatják a szellemeket s mintegy közvetítő kíván lenni egyfelől a szaktudomány és művelt közönség, másfelől a hazai és külföldi irodalom között.

E folyóirat a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából és támogatásával jelen ugyan meg, de a cikkeik irányért és tartalmáért egyedül a szerkesztőség felelős.

A szerkesztőséget illető közlemények a szerkesztő neve alatt az akadémia palotájába intézendők.

Előfizetéseket minden könyvárus elfogad. A reklamatiók azon könyvkereskedéshez intézendők, a melynél az előfizetés történt.

A Budapesti Szemle közleményeinek utánnyomása vagy fordítása tilos.

Franklin-Társulat,
magy. irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Kisfaludy Károly minden munkái.

A Kisfaludy-társaság megbízásából szerkeszté

Toldy Ferenc.

Hatodik összes kiadás.

Ujolszó és teljes kiadás négy kötetben.

Négy kötet füzve 4 ft.

Vászonba kötve 5 ft 60 kr.

TARKA KÉPEK

Toldy Istvántól.

A rajzok Jankótól.

Tartalom:
Egy garcon karácsonyi.
A mit a nők követelnek.
Az értékes.
A felolvasás.
A kit házasítanak.
A hollófür és az aranyhaj.
Lalkus elmékedések a művészet előfűződés.
Egy tébbennmaradt kép története

Ára képez borítékban füzve 2 forint.

A VILÁG NÉPE.

Nemzeti viseletek csarnoka.

Husz szalagott képpel.

Irta
K. BENICZKY IRMA.

Ára keménykötésben 2 fr.

KULIPFAY EDE.

A szabadság hősei és vértanúi.

Két kötet. Ára füzve 1 frt.

Nyujsunk kezét a szerencsének!

400,000 márka

főnyereményt nyújt kedvező esetben a legújabb nagy pénzsorsjáték mely az államtól engedélyezve és biztosítva van.

Az új terv előnyös berendezése olyszéri, hogy kevés hónap alatt 7 osztályban 46,610 nyereményt 50 biztos eldöntés alá, melyek között főnyeremények vannak egészen 400,000 márkáig, különleg azonban

1 nyeremény á M. 250,000	1 nyeremény á M. 12,000
1 nyeremény á M. 150,000	24 nyeremény á M. 10,000
1 nyeremény á M. 100,000	4 nyeremény á M. 8,000
1 nyeremény á M. 60,000	54 nyeremény á M. 5,000
1 nyeremény á M. 50,000	108 nyeremény á M. 3,000
1 nyeremény á M. 40,000	214 nyeremény á M. 2,000
1 nyeremény á M. 30,000	533 nyeremény á M. 1,000
1 nyeremény á M. 25,000	676 nyeremény á M. 500
1 nyeremény á M. 20,000	970 nyeremény á M. 300
12 nyeremény á M. 5,000	26 345 nyeremény á M. 138

stb. stb.

A nyereményhúzókat természetesen hivatalból vannak megállapítva. — Ezen az állam által biztosított nagy pénzsorsjáték legközelebbi első nyeremény-húzására 1 egész eredeti sorsjegyet csak 6 márka, vagy frt 3/2 o. b. j. 1 fél „ „ „ 3 „ „ „ 1 1/2 „ „ „ 1 3/4 „ „ „ 1 negyed „ „ „ 1/2 „ „ „ 90 kr.

Minden megbízás azonnal az összeg beküldése, postafizetés vagy utánvétele mellett a legnagyobb gondtal teljességgel, mindenki megkapván tőlünk az állam címerével ellátott eredeti sorsjegyeket saját kezébe.

A megrendelésekhez a megkötött hivatalos tervek ingyen besztása mellett, melyekből ép egy a nyeremény besztása az illető osztályokra, valamint az illető betétek is kivehetők; minden husz után pedig érdekelteinknek a hivatalos látromatok felszólítás nélkül megküldjük.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan, állami jótállás mellett történik, és vagy közvetlenül megküldetik, vagy az érdekeltek kívánatára Ausztria-Magyarország minden nagyobb helyén létező összeköttetésein által eszközöltetik.

Gyűjtődnek a szerencse által mindig kiválóan kegyeltetett, s érdekelteinknek gyntarai a legnagyobb nyereményeket fizették ki, a többi között 250,000, 225,000, 150,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkával.

Előrelátható miszerint ilyen, a legszilárdabb alapra fektetett, vállalat mindenfelé határozottan igen élénk részvételre számíthat, és így, hogy minden megbízásnak eleget tehessünk, kérjük a megrendeléseket mielőbb, minden este pedig még 7. évi november 30-ika előtt hozzánk juttatni.

Kaufmann et Simon, bank és váltó-üzlete Hamburgban.

Mindenemű államkötvények, vami részvények és kölcsön-sorsjegyek vétele és eladása.

P. R. Eszenkel kiadókat mondanak az iratoknak előző nyújtott bizalomért, és minden az új sorsjáték kezdésén újabb részvételre hívának fel, továbbra is az lenni kívánóknak, hogy folyóirat pontos és szilárd kiadóval által tisztelt érdekelteinknek teljes megalapozást kívánunk.

A f.

